Nota van zienswijzen ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050

In de periode van 6 juni tot en met donderdag 17 juli 2025 heeft de ontwerp “Omgevingsvisie Kerkrade 2050: Verrassen Kerkrade, ’t sjunste óp de Welt” ter inzage gelegen. Gedurende deze periode zijn in totaal 14 zienswijzen ontvangen van inwoners, bedrijven in Kerkrade en stakeholders (en daarmee ontvankelijk). Ook heeft de commissie MER een advies uitgebracht op de Omgevingseffectrapportage (OER) dat onderdeel uitmaakt van de ontwerpvisie. De volgende reclamanten en instanties hebben gereageerd op de ontwerpvisie met bijlagen:

1. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade
2. Fietsersbond afdeling Parkstad
3. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade
4. Veiligheidsregio Zuid-Limburg
5. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade
6. Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB)
7. GGD Zuid-Limburg
8. Gezamenlijke adviesraden gemeente Kerkrade
9. Enexis
10. Provincie Limburg
11. Waterschap Limburg
12. ProRail
13. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade
14. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade
15. Commissie voor de milieueffectrapportage (mer)

Deze nota heeft als doel om de indieners van de zienswijzen en belangstellenden kennis te laten nemen van de ingediende reacties en van het standpunt van de gemeente hierover. Op pagina’s 3, 4 en 5 is een overzicht opgenomen met de aanpassingen op de ontwerpvisie en OER die worden doorgevoerd op basis van de ontvangen zienswijzen. Daarna wordt afzonderlijk op elke zienswijze gereageerd door de gemeente.

Tot slot zijn in deze nota ook het voorstel voor de belangrijkste ambtshalve wijzigingen meegenomen. Deze worden apart in het laatste hoofdstuk benoemd zodat er een goed overzicht is welke onderdelen zijn gewijzigd en zijn opgenomen in de Omgevingsvisie die voor vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

Inhoud

Nota van zienswijzen ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050 1
Samenvatting aanpassingen ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050 op basis van de ontvangen zienswijzen 3
1. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade 6
Reactie gemeente 6
2. Fietsersbond afdeling Parkstad 6
Reactie gemeente 6
3. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade 6
Reactie gemeente 7
4. Veiligheidsregio Zuid-Limburg 8
Reactie gemeente 9
5. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade 10
Reactie gemeente 10
6. Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) 11
Reactie gemeente 16
7. GGD Zuid-Limburg 17
Reactie gemeente 17
8. Gezamenlijke adviesraden Kerkrade 19
Reactie gemeente 28
9. Enexis 30
Reactie gemeente 34
10. Provincie Limburg 35
Reactie gemeente 35
11. Waterschap Limburg 35
Reactie gemeente 35
12. ProRail 36
Reactie gemeente 39
13. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade 39
Reactie gemeente 40
14. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade 41
Reactie gemeente 48
15. Commissie voor de milieueffectrapportage 50
Reactie gemeente 52
Voorstel ambtshalve wijzigingen 53

Samenvatting aanpassingen ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050 op basis van de ontvangen zienswijzen

Nr.	Organisatie/persoon	Aanpassing omgevingsvisie en/of OER
1	Reclamant is inwoner van de gemeente Kerkrade	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
2	Fietsersbond afdeling Parkstad	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
3	Reclamant is inwoner van de gemeente Kerkrade	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
4	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	- Er wordt een verwijzing gemaakt naar de kernwaarden en ontwerpprincipes op pagina 77. - Er wordt een verwijzing gemaakt naar de bereikbaarheid van hulpdiensten m.b.t. de historische linten op pagina 33.
5	Reclamant is inwoner van de gemeente Kerkrade	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
6	Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB)	*Aanpassingen Omgevingsvisie* - Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 'Ondersteunen van de ecologische basis' en pagina 67 'Overig buitengebied en landbouw'. *Aanpassingen OER* - Aanpassing OER: "De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen." Het woord "voorkomen" wordt, gewijzigd in "verminderd" (pagina 44).
7	GGD Zuid-Limburg	- De term 'Positieve gezondheid' wordt toegevoegd op pagina 28.
8	Gezamenlijke adviesraden Kerkrade	- Hoofdstuk 3.1 'De leefbare stad' (pagina 33) wordt aangevuld met een alinea over het thema veiligheid. Daarin wordt beschreven welke beleidsingrepen de gemeente inzet om de veiligheid binnen de gemeente te verbeteren: -Leegstaande winkels omvormen tot woningen; -Centrumgebieden compacter maken om leegstand tegen te gaan; -Leegstaande achterterreinen grenzend aan de historische linten omvormen tot parkeren, groenvoorziening of kleinschalig

		wonen; -Geen nieuwe toevoeging van garageboxen in de woongebieden; -Het omvormen van de historische linten naar fietsstraten; -Pleinen dienen multifunctioneel ingezet te worden, momenteel is parkeren de primaire functie. Er dient ruimte te zijn voor sport, bewegen, spel en ontmoeting.
9	Enexis	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
10	Provincie Limburg	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
11	Waterschap Limburg	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
12	ProRail	De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.
13	Reclamant is inwoner van de gemeente Kerkrade	*Aanpassingen Omgevingsvisie* - Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 'Ondersteunen van de ecologische basis' en pagina 67 'Overig buitengebied en landbouw'. *Aanpassingen OER* - Aanpassing OER: "De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen." Het woord "voorkomen" wordt, gewijzigd in "verminderd" (pagina 44).
14	Reclamant is inwoner van de gemeente Kerkrade	*Aanpassingen Omgevingsvisie* - Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 'Ondersteunen van de ecologische basis' en pagina 67 'Overig buitengebied en landbouw'. *Aanpassingen OER* - Aanpassing OER: "De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen." Het woord "voorkomen" wordt, gewijzigd in "verminderd" (pagina 44).

15	Commissie voor de milieueffectrapportage	- Argumentatie in de OER over de keuze waarom voor sommige indicatoren uiteindelijk kwalitatief onderzoek heeft plaatsgevonden en waarom geen kwantitatief onderzoek. - Argumentatie in de OER over de keuze waarom een 'Passende beoordeling' te vroeg komt in het omgevingsvisietraject. - De regionale samenhang is uitgebreid in paragraaf 5.3 van de omgevingsvisie. - Er is een nieuwe paragraaf opgenomen over de confrontatie tussen de verhaallijnen, namelijk paragraaf 3.5. - Een aanzet voor een monitoringsplan is opgenomen de omgevingsvisie (paragraaf 5.6) en OER.

1. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade

Met veel interesse heb ik kennisgenomen van het ontwerp van de omgevingsvisie Kerkrade 2050. Mijn complimenten voor deze ambitieuze en doordachte visie op de toekomst van de stad.

Ik ben ervan overtuigd dat deze plannen Kerkrade in de komende jaren aanzienlijk leefbaarder zullen maken. Ik kijk dan ook met enthousiasme uit naar de verdere uitwerking en realisatie ervan.

Het is mijn hoop dat het lukt om zoveel mogelijk inwoners van Kerkrade te betrekken en mee te nemen op deze spannende reis naar 2050.

Reactie gemeente

De gemeente bedankt de reclamant voor de complimenten. De gemeente zal bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie inwoners blijven betrekken.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

2. Fietsersbond afdeling Parkstad

Het op (langere) termijn ombuigen van de mobiliteit (waar de auto nu de allerbelangrijkste rol speelt) naar een mobiliteit waar nadrukkelijk plaats komt voor andere vervoerswijzen onderstrepen wij als Fietsersbond van harte.

De vermelde randvoorwaarden trachten die metamorfose te bewerkstelligen. De historische linten, met nu veel te veel autoverkeer zullen worden ingericht als fiets- en wandelstraten. Een en ander zal veel tijd kosten, dat moge duidelijk zijn.

Bij de randvoorwaarden zou wellicht nog kunnen worden opgenomen de educatie: het op basis- en middelbare scholen aandacht besteden aan een milieu- en omgevingsvriendelijkere (en gezondere!) manier van verplaatsen.

Reactie gemeente

Educatie is inderdaad een belangrijke randvoorwaarde en zit nu al verweven in het Mobiliteitsplan van de gemeente Kerkrade, dit thema zal verder worden opgepakt bij de beleidsmatige en projectmatige uitvoering van mobiliteit en bij toekomstige locatiekeuzes van nieuwe onderwijsvoorzieningen.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

3. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade

Ik zie onderweg onder andere dat er 6 scholen moeten fuseren in drie gebouwen met veilige omgeving in Kerkrade oost. Dat op zich is nogal prestigieus. Maar of het realiseerbaar is. Ik neem aan dat ze dan uitgaan van schoolmaatschappelijke voorzieningen?

Meer groen is fantastisch maar wat me steeds opvalt in de praktijk is het tegelwip effect. Het mag dan niet op gemeentegrond en zelf regelen.

Het plan van de fietsroute vind ik erg goed. Alleen zou ik willen pleiten voor fietssnelwegen. Om onze tieners veilig op school te krijgen.

En ik zou willen pleiten van een soort folder van tijd tot tijd waarin kort en krachtig in Jjip en Janneke taal staat wat er gaat gebeuren in de stad en dan kort omschreven. Zoals deze punten gaan we het komende half jaar realiseren:

- aanleg fietsstraat met groen locatie Bleijerheidestraat. Dit draagt bij aan de verbeterdoelen, veilige omgeving creëren, vergroening van de stad.
- start bouw brede maatschappelijke voorziening. Martin Buber, locatie: Old Hickory Plein.
- Verbeterdoelen: veilige omgeving, goed onderwijs
- aanleg nieuwe rotonde Sint Pieterstraat met verbinding fietssnelweg.

Daarnaast moet het geld ergens vandaag komen. Waarvandaan zie ik nog even niet beschreven. De ideeën zien er goed uit. Nu de realistische realisatie van de financiën nog.

Ik werk zelf in het onderwijs. Op de taalschool voor kinderen van vluchtelingen arbeidsmigranten. Of het voor een kind perse goed is om op te gaan in de massa valt te bezien en te bediscussiëren.

Reactie gemeente

Vanwege de ouderdom van diverse schoolgebouwen zal de gemeente moeten zorgen voor moderne onderwijsvoorzieningen. Een goed voorbeeld hiervan is het Integraal Kind Centrum (IKC) in Eygelshoven, de Droomhof aan de Anselderlaan. Deze aanpak wordt verder uitgerold binnen de gemeente, waaronder in het stadsdeel Kerkrade-Oost.

Het NK-tegelwippen mag ook onder voorwaarden plaatsvinden op gemeentegrond zolang het zichtbaar en kleinschalig is (denk aan de aanleg van een geveltuin). Zie de website: https://www.kerkrade.nl/kerkrade-wipt-mee.

Met de aanpak van de historische linten op het gebied van fietsgebruik, ontstaan er in de toekomst veiligere en snellere fietsroutes voor scholieren. In samenhang met een fietsverbinding richting Herzogenrath, aanpak van rotondes en kruispunten wil de gemeente het fietsgebruik verbeteren en stimuleren. Een concreet voorbeeld is de herinrichting van de Roderlandbaan, met de aanleg van een nieuw fietspad tussen Chevremont (Lückerheidekliniek) en de Hopel (treinstation Eygelshoven).

Met betrekking tot de folder verwijst de gemeente naar het nieuwe tijdschrift (het ‘Koel magazine’) dat is gelanceerd in maart 2025 en verder naar de website van Beleef Kerkrade.

De omgevingsvisie is een ambitiedocument voor de lange termijn (tot 2050). In paragraaf 5.5 van de omgevingsvisie is een paragraaf over financiën opgenomen.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

4. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Aanpak fysieke veiligheid

Advies/opmerkingen

a. Het aspect veiligheid wordt bij verschillende thema's benoemd, echter is niet altijd uitgelegd hoe hier invulling aan gegeven wordt. Graag zien wij (indien mogelijk en voor zover nog niet gedaan) hier een invulling aan welke ambitie of richting de gemeente wenst te geven in de toekomst.

b. In relatie tot punt a wijzen wij op het ambitiedocument omgevingsveiligheid Kerkrade, waarin deze ambities en richting reeds zijn uitgewerkt.

c. De veiligheidsregio's hanteren als uitgangspunt voor fysieke veiligheid een (duurzaam) veilige fysieke leefomgeving. Hiervoor zijn landelijk vanuit Brandweer Nederland een viertal kernwaarden en een zestal ontwerpprincipes opgesteld.
Bij de inrichting van een veilige en gezonde leefomgeving wordt rekening gehouden met de volgende kernwaarden en ontwerpprincipes.

1. de kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid (waardes);

2. samen werken aan een veilige fysieke leefomgeving;

3. de leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid:
- *a. voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid;*
- *b. afstand tot de risico's vergroot de veiligheid;*
- *c. bouwwerken en omgeving bieden bescherming;*
- *d. bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlaten;*
- *e. de omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk;*
- *f. mensen krijgen bij crisis passende medische zorg;*

4. mensen zijn bekend met risico's en weten hoe te handelen.

Graag zien wij deze kernwaarden opgenomen in het ontwerp Omgevingsvisie in relatie tot het thema *veilige fysieke leefomgeving*. Mogelijk past dit als overkoepelend thema op pagina 28 van het voorliggende ontwerp. Tevens kunnen onderstaande maatregelen een uitgangspunt vormen ten behoeve van het realiseren van een veilige fysieke leefomgeving.

Basismaatregelen

Bij de inrichting van de omgeving worden basismaatregelen toegepast zoals:
- Tweezijdige bereikbaarheid en aanwezigheid van veilige opstelplaatsen voor brandweervoertuigen rondom risicobronnen;
- Aanwezigheid van voldoende bluswater (conform het beleid van Veiligheidsregio Zuid-Limburg);
- Het realiseren van vluchtroutes van de risicobron af;
- Het creëren van schuilmogelijkheden in gebouwen en/of de omgeving;
- Het voorzien in risicocommunicatie (over aanwezige risico's en het juiste handelingsperspectief);
- Het toepassen van Best Beschikbare Technieken;

2. Bereikbaarheid / brandweerzorg

In paragraaf 4.5 staat aangegeven dat in de historische linten en woonbuurten richting 2050 een maximale snelheid van 30 km per uur wordt geëffectueerd.

Advies/opmerkingen

Duidelijk moet zijn dat het verlagen van de maximumsnelheid invloed kan hebben op de uitruktijden van de hulpdiensten en hiermee op de hulpdienstenzorg in zijn algemeenheid. Zoals aangegeven in het

actuele dekkingsplan 2024-2027 van de Veiligheidsregio hebben wegaanpassingen mogelijk gevolgen voor de berekende dekking. Een voldoende brede en vrije doorgang voor al de hulpdiensten tot aan de voordeur vormt een aandachtspunt. Graag zien wij aandacht voor de bereikbaarheid van het gehele gemeentegebied voor de hulpdiensten.

Reactie gemeente

Met het ambitiedocument omgevingsveiligheid zijn de veranderingen en mogelijkheden onderzocht voor een nieuw omgevingsveiligheidsbeleid in relatie tot de Omgevingswet. Een verdere uitwerking daarvan zal plaatsvinden in het omgevingsplan. Bij de aanvraag van omgevingsvergunningen wordt rekening gehouden met omgevingsveiligheid.

De veiligheidsregio biedt een viertal kernwaarden en een zestal ontwerpprincipes aan met betrekking tot omgevingsveiligheid. De gemeente beaamt deze principes en zal deze opnemen bij de uitwerking in het omgevingsplan en bij de behandeling van omgevingsvergunningaanvragen. Op pagina 77 zal een verwijzing worden gemaakt naar deze kernwaarden en ontwerpprincipes en als voorbeeld worden genoemd.

Bij de toekomstige herinrichting van historische linten wordt rekening gehouden met de bereikbaarheid en uitrijtijden van de hulpdiensten. Momenteel wordt hier ook al rekening mee gehouden bij wegreconstructies. De bereikbaarheid van hulpdiensten wordt toegevoegd onder de kop ‘Een netwerk van aantrekkelijke en veilige fietsstraten’ op pagina 33.

De reactie leidt wel tot aanpassing van de omgevingsvisie:

- Verwijzing naar kernwaarden en ontwerpprincipes op pagina 77;
- Verwijzing naar de bereikbaarheid van hulpdiensten op pagina 33.

5. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade

Bedankt voor het toesturen van de omgevingsvisie tot 2050. Is het mogelijk om toelichting te krijgen over een specifieke pagina binnen deze omgevingsvisie? Als dit mogelijk is dan zou ik graag wat toelichting willen ontvangen over de afbeelding van pagina 29.

Op pagina 29 staat een groene pijl dwars door Kaalheide heen met als definitie "Versterken ecologische verbinding". Wat houdt dit concreet in? Komt er slechts meer groen in de vorm van extra beplanting over dit hele traject, of betekent dit dat er ook sloop van woningen en/of eventuele andere panden bij komt kijken? Is hier al iets concreets over bekend? Hopelijk kunt u mij van verdere toelichting voorzien!

Reactie gemeente

De opgenomen groene pijl is indicatief en symbolisch van aard. Het betekent niet dat letterlijk bebouwing wordt weggehaald en hiervoor in de plaats groen komt.

De gemeente geeft met de pijl aan dat ze het groen in de woonbuurten in de komende 25 jaar wil uitbreiden en meer op elkaar wil aansluiten. Groene gebieden wil de gemeente behouden en overbodige verhardingen weghalen (zie de verhaallijn van de klimaatbestendige stad). Een voorbeeld hiervan is het behoud van de bomen ter hoogte van Kapelweg-Leliestraat (tegenover de kerk) en dat het openbaar gebied meer wordt vergroend. In de stadsdeelvisie Kerkrade-West (2011) is ook een groene verbinding (groene loper) opgenomen van zuid naar noord in de woonbuurt Kaalheide. Ook om het wandelen en fietsen in de directe woonomgeving aantrekkelijker te maken.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

6. Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB)

Onderstaand treft u de reactie van de LLTB aan op de ontwerp-omgevingsvisie Kerkrade en het omgevingseffectrapport ontwerp-omgevingsvisie gemeente Kerkrade. We zullen ons met name richten op de aspecten die voor de agrarische ondernemers relevant zijn.

Inleiding
De wereld is veranderd, met name geopolitiek zijn we de afgelopen jaren in een andere situatie terecht gekomen. Dit heeft invloed op de positie van Europa en ook van Nederland. De globale markt zal er blijven, maar gecombineerd met een regionale behoefte en noodzaak aan autonomie. Autonomie, bijvoorbeeld op het gebied van defensie, energie en voedsel. Autonomie zorgt ervoor dat Europa en Nederland een zoveel als mogelijk onafhankelijke opstelling kunnen blijven kiezen in dit internationale krachtenveld. Daarnaast is beschikbaarheid en betaalbaarheid van voedsel een groeiende zorg in de Nederlandse context. Dit heeft ook zijn invloed op hoe we in Nederland – en dus ook in Limburg – keuzes moeten maken. Tegen deze achtergrond vinden wij dat er dan ook zorgvuldig gekeken moet worden naar de keuzes die op provinciaal niveau en ook op gemeentelijk niveau worden gemaakt.

Omgevingsvisie Kerkrade 2050, ontwerp-Omgevingsvisie
Pag. 44 reactie
Een goed bodembeheer is van groot belang voor agrariërs om te zorgen dat de producten die geteeld worden van goede kwaliteit en kwantiteit zijn. Met andere woorden dit hoort al bij de hedendaagse praktijk. Landschapsbeheer is een integraal onderdeel van een agrarisch bedrijf en dit is verankerd in de GLB. Natuurinclusieve landbouw wordt steeds meer toegepast door agrariërs. In welke mate met dit doet en kan doen is afhankelijk van diverse zaken. Deze keuze en afweging in welke mate dit gebeurt dient door de ondernemer zelf te worden gemaakt.

Definitie natuurinclusieve landbouw volgens de LLTB:
Natuurinclusieve landbouw is een economisch landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in de bedrijfsvoering (zowel veehoudersysteem als teeltsysteem) en inclusief zorgt voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het agrarisch bedrijf. Natuurinclusieve landbouw is een moderne hoogproductieve vorm van landbouw.

Graag zien wij de volgende zinssnede geschrapt: “Voor intensieve, productielandbouw is op termijn geen toekomst meer in Kerkrade”.
De vraag is wat verstaat de gemeente onder intensieve productielandbouw? Als we naar de CBS-landbouwcijfers (zie bijlage) van de gemeente Kerkrade kijken zien we dat er momenteel geen intensieve teelten zijn maar enkel extensieve teelten als grasland, granen en groenvoedergewassen.
Het van bovenaf opleggen en verbieden van bepaalde teelten op percelen is naar onze mening onwenselijk en niet reëel. Gewassen hebben verzorging nodig om tot wasdom en oogst te kunnen komen. Hierbij horen gewasbescherming en bemesting die worden uitgevoerd binnen de wet- en regelgeving die hiervoor is opgetuigd. Ter beeldvorming, biologische bedrijven vertegenwoordigen binnen de agrarische sector een totaal aandeel van 4%. Zij gebruiken ook gewasbeschermingsmiddelen en bemesting voor de productie.
Daarnaast is primair de rijksoverheid aan zet om regels op te stellen aan het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.
Als laatste willen we aangeven dat wanneer agrariërs door de gemeente gedwongen worden om hun teeltwijze aan te passen zich mogelijk bij de gemeente gaan melden voor een financiële compensatie.

Reactie gemeente

De gemeente Kerkrade is sterk verstedelijkt met grote oppervlakten aan woongebieden en bedrijventerreinen. Ongeveer 1/3^{e} van het grondgebied van Kerkrade bestaat uit buitengebied en wordt net zoals in de gemeentelijke structuurvisie Kerkrade 2010-2020 aangemerkt als het landschappelijk

raamwerk. Dit raamwerk staat onder druk en wil de gemeente blijven beschermen en versterken. Landbouwgronden, bos- en natuurgebieden vormen een belangrijk onderdeel van dit raamwerk. Ongeveer de helft van de landbouwgronden in Kerkrade bestaat uit akkerbouw. Hier staat nu vooral de productie van gewassen voorop; waarbij mest en gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.
In de visie is aangegeven dat de gemeente streeft naar een duurzame vorm van landbouw in plaats van landbouw alleen gericht op (voedsel)productie.
Een duurzame vorm is natuurinclusieve landbouw. Deze is gericht op agrarisch gebruik van gronden waar natuur, water en landschap ook baat bij hebben. Dit betekent veel minder gebruik van mest en gewasbeschermingsmiddelen. Een gezond bodemleven staat voorop. Hierdoor neemt de biodiversiteit, de rijkdom aan planten en dieren, toe. Een agrariër die natuurinclusief werkt heeft respect voor natuur en landschap van de streek.
De gemeente wil samen met de agrarische bedrijven in Kerkrade de mogelijkheden onderzoeken om te transformeren naar een duurzame vorm van landbouw die het beste past in Kerkrade; waarbij we rekening houden met de functies en de toekomstige opgaven in het landschappelijk raamwerk.

De term “intensief” kan inderdaad zorgen voor begripsverwarring omdat in de wet- en regelgeving (onder andere in de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving) deze term alleen wordt gebruikt bij veeteelt. In Kerkrade is intensieve veeteelt niet mogelijk op grond van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. Reguliere landbouw is nu voornamelijk gericht op (maximale) productie van gewassen en vee (vlees en melk).

Deze reactie leidt tot aanpassing van de tekst in de ontwerp Omgevingsvisie op pagina 65, bij de alinea “Overig buitengebied en landbouw”. De zin “Voor intensieve, productielandbouw is op termijn geen toekomst meer in Kerkrade” wordt aangepast naar: “Kerkrade is geen grootschalige landbouwgemeente, daarom voorzien we op lange termijn geen toekomst meer voor landbouw alleen gericht op productie van gewassen en vee.”

Pag. 65 reactie
Natuurinclusieve landbouw wordt door alle agrariërs nu al in meerdere of mindere mate toegepast. Een dergelijke werkwijze is onze ogen niet af te dwingen en moet passen bij de betreffende agrariërs, bedrijfsvoering en het economisch perspectief. Zoals eerder aangegeven is een directieve benadering om bepaalde vormen van ‘intensieve productielandbouw’ niet meer toe te staan, en enkel in te zetten op een natuurinclusieve vorm, niet reëel. Bovendien kan dit resulteren in een schadeclaim van de betreffende agrariërs die deze beperkingen krijgen opgelegd. Verder mag de vraag worden gesteld wat met de definitie van intensieve landbouw wordt bedoeld. Volgens ons komt deze vorm van landbouw in dit werkgebied niet voor.

Reactie gemeente

Verwezen wordt naar de vorige beantwoording. Het gemeentelijke omgevingsbeleid is gericht op het stimuleren van een duurzame landbouw in plaats van reguliere landbouw. Een voorbeeld hiervan is natuurinclusieve landbouw. De gemeente kan hiervoor instrumenten inzetten, waaronder het opnemen van randvoorwaarden aan het verpachten van gemeentegrond en het opstellen van regels in het Omgevingsplan, waarbij naast landbouw ook natuurlijke en landschappelijke belangen worden meegenomen. Daarnaast dienen agrarische activiteiten rekening te houden met de kwetsbaarheden voor de leefomgeving in het aangrenzende (stedelijk) woongebied. Daarbij worden scheidingen tussen mens en dier, spuitvrije zones of bufferzones voor fijnstof en geur steeds belangijker. Ook zullen we ons moeten aanpassen en voorbereiden op extremer weer door klimaatverandering (op basis van de klimaatscenario’s van het KNMI 2023).

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pag. 78 reactie
Door de Rijksoverheid zijn regels opgesteld voor het grondgebruik op hellingen. Op de website van RVO (Conditionaliteiten GLB 2024 | RVO.nl) staat aangegeven dat een perceel met een hellingspercentage van 18% of meer uitsluitend als grasland gebruikt mag worden.
Erosiemaatregelen schrijven verder voor dat op bouwland niet-kerende grondbewerking moet worden toegepast in combinatie met bodembedekkers.
Voor de realisatie van landschapselementen kan dit plaatsvinden via beheer van Coöperatie Natuur Limburg (CNL). Middels overeenkomsten tussen CNL en agrariërs en particulieren wordt geborgd dat de landschapselementen goed worden beheerd. Hiervoor is dan een financiële compensatie (vergoeding) beschikbaar.

Reactie gemeente

Na beëindiging van de provinciale erosieverordening Limburg in 2014 is de huidige regelgeving op landelijk en provinciaal niveau alleen gericht op stimulering en het uitkeren van (Europese) subsidies om bodemerosie door landbouwactiviteiten te beperken. Voorbeelden hiervan zijn een samenwerkingsovereenkomst ondiep ploegen Zuid-Limburg van 4 september 2020 en de uitvoeringsregeling van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GBL) 2023 .
In het onderzoekrapport WPR-1303, van januari 2024, “Evaluatie van goede landbouw- en milieucondities 5 (GLMC-5); GBL maatregelen voor bodembewerkingsbeheer in Zuid-Limburg” in opdracht van het ministerie van LNV is het GLMC-5, onderdeel van het GBL, onderzocht op voorwaarden, teeltmaatregelen en inrichtingsmaatregelen om bodemerosie te verminderen. Uit dit onderzoek blijkt dat de huidige regeling verbeterd kan worden en rekening moet worden gehouden met wijziging van neerslagpatronen door klimaatverandering.
De gemeente kan, rekening houdend met de toename van neerslag en zwaardere buien op basis van de verhaallijn “klimaatbestendige stad”, hierop aanvullend beleid opstellen. In dit geval zorgdragen van een klimaatbestendiger grondgebruik in relatie tot de aanwezige hoogteverschillen. Dit betekent concreet dat de gemeente voor de steile hellingen (zie het gebiedspaspoort ‘Steile Hellingen’ in de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg) op termijn geen akkerbouw meer wil toestaan om bodemerosie te voorkomen. Het aanleggen van kleine landschapselementen (bijvoorbeeld hagen, houtwallen, struwelen en graften) kan een positieve bijdrage leveren aan het langer vasthouden van water, het tegengaan van bodemerosie en bijdragen aan het herstel van het oorspronkelijke heuvellandschap. De mogelijkheden hiervoor wil de gemeente verder onderzoeken.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Omgevingseffectrapport ontwerp-Omgevingsvisie gemeente Kerkrade

Pag. 28 reactie
Zoals eerder bovenstaand aangegeven wordt natuurinclusieve landbouw door alle agrariërs al in meerdere of mindere mate toegepast.
Een dergelijke werkwijze is in onze ogen niet af te dwingen en moet passen bij de desbetreffende agrariërs en bedrijfsvoering. Een directieve benadering om bepaalde vormen van ‘intensieve productielandbouw’ niet meer toe te staan en enkel in te zetten naar een natuurinclusieve vorm is niet reëel. Gewassen hebben mest en gewasbeschermingsmiddelen nodig om te kunnen uitgroeien tot een volwaardig en oogstbaar gewas. Dit geldt ook voor de biologische teelten.

Reactie gemeente

Het gemeentelijk beleid is gericht op extensivering van de landbouwgronden. In dit geval het minder intensief gebruiken van land en hulpbronnen. Reguliere landbouw enkel gericht op productie zal vanuit de gemeente niet worden gestimuleerd omdat in het landschappelijk raamwerk (buitengebied) ook

rekening moet worden gehouden met andere functies en toekomstige opgaven. Bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal op termijn moeten afnemen om de bodem en (grond)waterkwaliteit te verbeteren ten gunste van water- en natuurbelangen. Dit blijkt ook uit de Foto voor de Leefomgeving (onderdeel waterkwaliteit) en de Omgevingseffectrapportage, die onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie Kerkrade.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 38 reactie
Agrariërs zijn reeds in toenemende mate bezig met verduurzaming en streven naar efficiënt gebruik van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast is duurzaam bodembeheer, waarbij de uitputting van de bodem wordt tegengegaan, van groot belang voor het behalen van een goede oogst.
Aangegeven wordt dat een relatief klein landbouwareaal dat grondgebonden is (weiland en akkerland) vrij intensief bewerkt wordt door enkele agrarische bedrijven. De vraag is wat wordt bedoeld met vrij intensief? De agrarische praktijk houdt zich aan de regels die worden opgesteld door de Rijksoverheid op het gebied van bemesting en gewasbescherming.

Reactie gemeente

Zoals eerder in de beantwoording is aangegeven wordt de term “intensief” weggehaald om eventuele begripsverwarring met (toekomstige) wet- en regelgeving te voorkomen. De gemeente kan via het lokale omgevingsbeleid bepalingen opnemen omtrent het grondgebruik.

Deze opmerking leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 39 en 40 reactie
Zoals eerder aangegeven verstaat de LLTB onder natuurinclusieve landbouw het volgende:
Natuurinclusieve landbouw is een economisch landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in de bedrijfsvoering (zowel veehoudersysteem als teeltsysteem) en inclusief zorgt voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het agrarisch bedrijf.
Het is van belang dat er voldoende inkomen behaald kan worden uit de bedrijfstak zodat agrariërs perspectief behouden. De mate waarin agrariërs natuurinclusieve landbouw toepassen is per bedrijf verschillend en moet passen binnen de bedrijfsvoering en bij de individuele ondernemer.

Reactie gemeente

Er bestaan verschillende omschrijvingen van de term “Natuurinclusieve landbouw“. De meeste gangbare omschrijving is “een vorm van duurzame landbouw die optimaal gebruik maakt van de natuurlijke omgeving en deze integreert in de agrarische bedrijfsvoering (Erisman, 2017)”. Van belang daarbij is dat de landbouw ten dienste staat voor natuur, landschap, water en bodem en niet voor de (maximale) productie van gewassen en veeteelt. De gemeente zal agrariërs stimuleren om te transformeren naar een duurzame landbouw die het beste past in de gemeente Kerkrade. De afweging en verantwoordelijkheid ligt echter bij de individuele agrarische ondernemer zelf om de bedrijfsvoering (op termijn) hierop aan te passen.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 41 reactie
Het is een misvatting dat door natuurinclusieve landbouw of beheer de uitspoeling van nutriënten tot 0 gereduceerd kan worden. De veelal aanwezige nutriënten in de bodem zullen desondanks door nalevering toch nog uitspoelen. Het moment van bemesting (timing en management) speelt een grotere rol in het al dan niet uitspoelen van nutriënten.

Reactie gemeente

Het klopt dat ook bij natuurinclusieve landbouw uitspoeling blijft voorkomen. De mate van uit- en afspoeling van landbouwgronden hangt namelijk ook af van de neerslagintensiteit. Bij zware buien of langdurige neerslag zal er uit- en afspoeling blijven optreden. Echter met natuurinclusieve landbouw zal de nutriëntenuitspoeling veel minder zijn ten opzichte van reguliere landbouw door minder mestgebruik. Andere methoden, zoals het verbouwen van groenbemesters en het stimuleren van een gezonde bodembiologie, vangen nutriënten actief op of houden ze (langer) vast in de bodem, waardoor ze minder uitspoelen. Dit draagt bij aan een schonere waterkwaliteit en een gezonder bodemleven.

Deze reactie leidt tot een aanpassing van het OER op pagina 44. “De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen.” Het woord “voorkomen” wordt, gewijzigd in “verminderd”.

Pag. 44 reactie
De opmerking dat de bodem door intensief landbouw gebruik wordt uitgeput is in onze optie een foute aanname. Agrariërs willen juist door toepassing van een goede landbouwpraktijk zorgen voor een gezonde bodem. Dit is namelijk het grootste kapitaal waarmee men een inkomen moet behalen.
Het uitputten van de bodem spreekt het bovenstaande tegen.

Reactie gemeente

Bij reguliere productielandbouw ligt uitputting van de bodem eerder voor de hand dan bij de meer extensieve en natuurvriendelijke vormen van landbouw. Bewerking van gronden met grote landbouwmachines, het bemesten van gronden en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen zorgt ervoor dat het bodemleven onder druk komt te staan. In de Omgevingseffectrapportage (onderdeel Foto voor de Leefomgeving) is ook aangegeven dat de (grond)waterkwaliteit in de gemeente Kerkrade sterk wordt beïnvloed door de aanwezige landbouwgronden, onder meer in het dal van de Anselderbeek (onderdeel van het stroomgebied van de Roer).

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 55 reactie
De aanname dat de agrarische sector niet zal groeien wekt de indruk dat er voor de aanwezige agrariërs geen ontwikkelmogelijkheden meer zijn. Een aantal agrarische ondernemers binnen de gemeente Kerkrade heeft jonge bedrijfsopvolgers. Het is van essentieel belang dat zij bestaansrecht hebben en houden en het bedrijf ontwikkelruimte behoudt.

Reactie gemeente

In de Omgevingseffectrapportage is de huidige en toekomstige situatie van onder meer landbouw beschreven. Het areaal aan landbouwgrond is beperkt en de bestaande landbouwbedrijven in de gemeente Kerkrade hebben ook eigen grond en pachtgrond buiten de gemeente. Rekening houdend met allerlei ontwikkelingen, bescherming van natuur en landschapsbelangen en de aanwezigheid in het stedelijk gebied is de verwachting dat de ontwikkelruimte naar de toekomst beperkt zal blijven.
Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

BIJLAGE

Landbouw; gewassen, dieren en grondgebruik naar gemeente

Onderwerp	Regio's	Kerkrade
	Perioden	2024
Aantal landbouwbedrijven, totaal	aantal	10
Grondgebruik | Oppervlakte | Cultuurgrond	are	31097
Grondgebruik | Aantal bedrijven | Cultuurgrond	aantal	10
Akkerbouw | Oppervlakte | Akkerbouwgroenten	are	0
Akkerbouw | Oppervlakte | Granen	are	8369
Akkerbouw | Aantal bedrijven | Akkerbouwgroenten	aantal	0
Akkerbouw | Aantal bedrijven | Granen	aantal	10
Tuinbouw open grond | Oppervlakte | Bloembollen en -knollen	are	0
Tuinbouw open grond | Oppervlakte | Tuinbouwgroenten	are	0
Tuinbouw open grond | Aantal bedrijven | Bloembollen en -knollen	aantal	0
Tuinbouw open grond | Aantal bedrijven | Tuinbouwgroenten	aantal	0
Tuinbouw onder glas | Oppervlakte | Fruit onder glas	m2	0
Tuinbouw onder glas | Oppervlakte | Glasgroenten	m2	0
Tuinbouw onder glas | Aantal bedrijven | Fruit onder glas	aantal	0
Tuinbouw onder glas | Aantal bedrijven | Glasgroenten	aantal	0
Tuinbouw overig | Oppervlakte, hoeveelheid | Paddenstoelenteelt | Champignons	m2	0
Tuinbouw overig | Aantal bedrijven | Paddenstoelenteelt | Champignons	aantal	0
Grasland en groenvoedergewassen | Oppervlakte | Grasland | Blijvend grasland	are	8907
Grasland en groenvoedergewassen | Oppervlakte | Grasland | Natuurlijk grasland	are	2470
Grasland en groenvoedergewassen | Oppervlakte | Grasland | Tijdelijk grasland	are	1675
Grasland en groenvoedergewassen | Oppervlakte | Groenvoedergewassen	are	2458
Grasland en groenvoedergewassen | Aantal bedrijven | Grasland | Blijvend grasland	aantal	10
Grasland en groenvoedergewassen | Aantal bedrijven | Grasland | Natuurlijk grasland	aantal	10
Grasland en groenvoedergewassen | Aantal bedrijven | Grasland | Tijdelijk grasland	aantal	10
Grasland en groenvoedergewassen | Aantal bedrijven | Groenvoedergewassen	aantal	0
Graasdieren | Aantal dieren | Rundvee | Rundvee, totaal	aantal	246
Graasdieren | Aantal dieren | Rundvee | Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	aantal	71
Graasdieren | Aantal dieren | Geiten | Geiten, totaal	aantal	0
Graasdieren | Aantal bedrijven | Rundvee | Rundvee, totaal	aantal	10
Graasdieren | Aantal bedrijven | Rundvee | Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	aantal	0
Graasdieren | Aantal bedrijven | Geiten | Geiten, totaal	aantal	0
Hokdieren | Aantal dieren | Varkens | Varkens, totaal	aantal	3
Hokdieren | Aantal dieren | Kippen | Kippen, totaal	aantal	0
Hokdieren | Aantal bedrijven | Varkens | Varkens, totaal	aantal	0
Hokdieren | Aantal bedrijven | Kippen | Kippen, totaal	aantal	0

Bron: CBS

Reactie gemeente

Het standpunt van de gemeente is hierboven per reactie weergegeven, de reactie leidt tot de volgende aanpassingen van de omgevingsvisie en het OER:

Aanpassingen Omgevingsvisie

- Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 ‘Ondersteunen van de ecologische basis’ en pagina 67 ‘Overig buitengebied en landbouw’.

Aanpassingen OER

Aanpassing OER: “De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen.” Het woord “voorkomen” wordt, gewijzigd in “verminderd” (pagina 44).

7. GGD Zuid-Limburg

Gezonde leefomgeving
Voor de GGD ZL zitten er twee belangrijke aspecten aan de leefomgeving: deze moe de gezondheid beschermen en gezond gedrag bevorderen. Een van onze adviezen betrof daarom het opnemen van de kernwaarden voor een gezonde fysieke leefomgeving, opgesteld door GGD-GHOR Nederland. We zijn dan ook verheugd dat alle 10 de kernwaarden zijn meegenomen in de ontwerp-omgevingsvisie. Dit zien we als een belangrijke stap richting een gezondere leefomgeving in de gemeente Kerkrade.

Lucht- en Geluidbeleid
GGD geeft aan dat het positief is dat de gemeente Kerkrade lucht- en geluidbeleid in hoofdlijnen heeft opgenomen in de omgevingsvisie, waaronder ook het aansluiten bij het Schone Lucht Akkoord. De GGD benadrukt dan ook om zowel voor lucht als voor geluid te streven naar een kwaliteit die voldoet aan de gezondheidsdeskundige advieswaarden. Voor luchtkwaliteit zijn dit de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) van 2021. Voor geluidbeleid zijn dit de advieswaarden van de GGD GHOR Nederland. De GGD denkt tevens graag mee over beleid m.b.t. houtstook.

Bereikbaarheid gymzalen
Bij het plannen van de nieuwe schoollocaties is het belangrijk om tegelijkertijd na te denken over de ligging van bestaande of nieuwe gymzalen. Idealiter liggen deze sportvoorzieningen op korte loopafstand van de scholen, zodat leerlingen veilig en snel toegang hebben tot bewegingsonderwijs. De GGD adviseert om bij ruimtelijke keuzes rond de nieuwe scholen ook de sportinfrastructuur expliciet mee te nemen.

Positieve gezondheid
De omgevingsvisie sluit aan bij het doel van de Omgevingswet om te komen tot een veilige, gezonde en kwalitatief hoogwaardige fysieke leefomgeving.
De GGD adviseert om de omgevingsvisie te verrijken met een brede benadering van gezondheid, geïnspireerd door het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Deze benadering bevordert zelfregie en het aanpassingsvermogen van inwoners binnen jun leefomgeving, en draagt bij aan duurzame leefkwaliteit. Daarbij is het van belang dat het sociaal een structurele rol krijgt in de uitvoering. Fysieke aanpassingen in de leefomgeving zullen effectiever zijn wanneer zij worden ondersteund door zowel formele als informele netwerken binnen het sociaal domein.

Burgerparticipatie
GGD toont waardering voor het doorlopen participatietraject van de gemeente Kerkrade. Daarnaast onderstreept de GGD het belang van structurele burgerparticipatie, met name ook bij de vertaling van de visie naar de praktijk op wijkniveau.

Reactie gemeente

Het streven naar gezondheidsdeskundige advieswaarden met betrekking tot luchtkwaliteit en geluid is een ambitie die de gemeente graag wil waarmaken. Echter heeft de gemeente ook te maken met de bestaande situatie en omgevingsfactoren zoals een sterk verstedelijkt gebied, aanwezigheid van bedrijventerreinen en de ligging aan de Duitse grens.

De bereikbaarheid en nabijheid van sportinfrastructuur en andere voorzieningen voor de leerlingen wordt meegenomen in de locatiekeuze van nieuwe scholen.

Met de nieuwe omgevingsvisie is een eerste stap gezet om het thema gezondheid te vertalen in de fysieke leefomgeving. In de visie zelf wordt op veel plekken deze koppeling gemaakt, bijvoorbeeld ook door middel van het benoemen van de kernwaarden vanuit de GGD-GHOR Nederland. Tevens wordt de verbinding gelegd met het programma Vie, waarmee een structurele verbinding met het sociale domein

is gelegd. De term positieve gezondheid komt niet concreet terug en zal worden toegevoegd op pagina 28.

Burgerparticipatie zal verder worden toegepast bij de uitvoering in de omgevingsprogramma's, het omgevingsplan, omgevingsvergunning en projecten.

De reactie leidt wel tot aanpassing van de omgevingsvisie:

- Toevoeging van de term 'Positieve gezondheid' op pagina 28.

8. Gezamenlijke adviesraden Kerkrade

De ontwerp–Omgevingsvisie Kerkrade 2050 bevat veel ambities en beleidslijnen die raken aan verschillende dimensies van brede welvaart. De gezamenlijke adviesraden (Seniorenraad, Cliëntenraad Werk en Inkomen, Sportstichting, Jongeren Adviesraad, de Kinderraad en de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning) hebben bekeken in welke mate de ontwikkelingen een positieve invloed hebben op de elementen van de door het CBS gedefinieerde “brede welvaart”. Dit document geeft per hoofdthema de positieve en negatieve aspecten aan in relatie tot het welzijn van huidige en toekomstige generaties woonachtig in Kerkrade. In detail hebben de adviesraden uiteraard meer specifieke en gedetailleerdere aanbevelingen; het lijkt ons passender om die in het vervolgtraject gestructureerd en in gezamenlijkheid op te pakken.

Samenvattende conclusie

Allereerst complimenten voor de gedegen meerjarige aanpak, en het feit dat de belangrijkste stakeholders de gelegenheid is geboden om mee te denken, mee te praten en mee te creëren. Hieronder enkele inhoudelijke bevindingen van de gezamenlijke adviesraden:

- de omgevingsvisie Kerkrade 2050 is sterk gericht op fysieke en ecologische aspecten van brede welvaart. Er zijn duidelijke ambities op het gebied van gezondheid, mobiliteit, klimaat en wonen. Echter, er schuilt een risico in de onderbelichting van sociaal–maatschappelijke dimensies zoals onderwijs, participatie, sociale veiligheid en inkomenszekerheid. Voor een meer evenwichtige benadering van brede welvaart verdient het aanbeveling deze sociale thema’s sterker te verankeren in het vervolgtraject van visie–uitwerking en implementatie.
- Een ander belangrijk aspect is dat de meer concrete uitwerking van deze thema’s mogelijk versnipperd wordt opgepakt, in een van de vele projecten die Kerkrade rijk is. Deze versnippering staat de integraliteit in de weg, met kans op inhoudelijke hiaten en dubbelingen, en maakt het voor inwoners moeilijk te begrijpen welke beweging we willen maken.
- Tot slot: het is belangrijk om te onderkennen dat de uitvoering van elementen uit de omgevingsvisie onvoldoende succesvol zullen zijn indien de visie niet met een bottom up–aanpak wordt verbonden. Deze aanpak zou een geïntegreerd, praktisch en wijkgericht plan moeten zijn, gebaseerd op samenwerking tussen inwoners, verenigingen, bewoners–platforms, adviesraden en professionals. In lijn met het vastgestelde gemeentelijke visiedocument inzake inwonersparticipatie zou de burger de rol en positie van co–creator moeten vervullen. In bepaalde thema’s zou de burger zelfs “in the lead” moeten zijn. De betrokkenheid van adviesraden is hierin onmiskenbaar belangrijk

Reactie gemeente

De gemeente bedankt de adviesraden voor hun uitgebreide advies, waarin waardevolle aandachtspunten zijn aangekaart. De gemeente deelt de visie dat meer specifieke en gedetailleerde aanbevelingen gezamenlijk kunnen worden uitgewerkt in het vervolgtraject richting het omgevingsprogramma, het omgevingsplan en de uitwerking in concrete projecten of vergunningen. De omgevingsvisie vormt hierbij de integrale basis om de volgende stappen te zetten. Ook in het vervolgtraject blijft de gemeente inzetten op burgerparticipatie, waarbij het niveau van betrokkenheid afhankelijk is van het type en de omvang van het project.

Een aantal onderwerpen meer in detail:

Wonen.
Er is behoefte aan passende huisvesting voor ouderen, met en zonder zorgbehoefte. Ouderen blijven langer thuis wonen, maar vaak ontbreekt de benodigde zorg– en welzijnsinfrastructuur. Wijkgericht werken biedt inzicht in wensen en behoeften, en bevordert maatwerk. Nieuwe woonvormen zoals geclusterd wonen met zorg en welzijn verdienen aandacht. Ouderen moeten gestimuleerd worden om tijdig over hun woontoekomst na te denken, ondersteund door campagnes als “Denk vandaag over morgen”. Ook het persoonlijk netwerk speelt een grote rol, zowel voor ouderen als mantelzorgers, die vaak overbelast raken bij complexe zorgvragen. Daarnaast is veel ouderenhuisvesting nog niet bestand tegen hitte. Uitwerking van de omgevingsvisie zou meer concreet moeten ingaan op aspecten die het bovenstaande adresseren.

Voor het thema Wonen geldt ook nog dat er een grote behoefte is aan kamergewijze verhuur, ondanks de wens om verkamering te beperken. Inwoners die momenteel in kleine of dure woningen, verblijven zijn zoekende, terwijl grotere woningen leegstaan. De gemeente zou samen met woningcorporaties meer panden geschikt kunnen maken voor kamerverhuur tegen redelijke prijzen, of eigenaren bij leegstand een verhuurverplichting kunnen opleggen, zoals in Heerlen gebeurt.

Sociale participatie.
Ouderen moeten actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Interactie tussen generaties is hierbij waardevol. Informatie over activiteiten en voorzieningen in de wijk moet toegankelijk zijn, ook voor kwetsbare groepen zoals laaggeletterden of mensen zonder digitale vaardigheden. Zorg– en welzijnsdiensten moeten zichtbaar, bereikbaar en laagdrempelig zijn. In de omgevingsvisie wordt dit aangestipt, maar een concrete aanpak ontbreekt vooralsnog.

Mobiliteit
Voorzieningen moeten voor iedereen veilig en goed bereikbaar zijn. Huidige vervoersinitiatieven zoals het automaatje en de boodschappenbus kunnen worden uitgebreid. De openbare ruimte wordt veiliger en leefbaarder door transformaties zoals fietsstraten en autoluwe zones. Aandacht blijft nodig voor mensen met beperkte mobiliteit, zeker gezien de heuvelachtige ligging van Kerkrade.

Sport
komt beperkt aan bod in de omgevingsvisie. Belangrijke knelpunten rond maatschappelijke sportbeoefening en het verenigingsleven worden benoemd, maar concrete oplossingen ontbreken. Voorbeelden van knelpunten:

- sportverenigingen zijn essentieel voor sociale cohesie, maar hebben te maken met de terugloop van leden, hoge kosten en het tekort aan vrijwilligers; Er ontbreken echter concrete maatregelen om verenigingen te ondersteunen.
- sport wordt genoemd als onderdeel van een gezonde leefomgeving, zoals bij multifunctionele accommodaties, groene verbindingen (Rodaboulevard), en openbare sportplekken (schoolpleinen, speeltuinen). Het blijft (te) onduidelijk waar en hoe deze ambities gerealiseerd worden.

Voortzetten of uitbouwen:

- het Thematisch Programma Sport (p. 77), waarin ook ‘Bewegen in de Openbare Ruimte (BIOR)’ wordt opgenomen.
- LiMe, een monitoringstool voor gezondheidsprojecten (zoals Vie). De Sportstichting pleit voor blijvend gebruik en doorontwikkeling hiervan, ook binnen de verdere uitvoering van de visie.
- het programma voor veilig fietsen en wandelen is welkom, maar vraagt om snelle, zichtbare maatregelen zoals veilige oversteekplaatsen (bijv. Stationsstraat) en beter onderhoud van fietspaden (bijv. Locht).

De jeugd heeft de toekomst
Onderwerpen als verkeersveiligheid, natuur en een veilige ruimtelijke omgeving zijn prominent aanwezig in deze toekomstvisie, wat vanuit de jongeren wordt omarmd.

In het kader van deze onderwerpen heeft de Kinderraad Kerkrade de afgelopen jaren ook al adviezen gegeven.

Deze omgevingsvisie bespreekt veel thema’s die de jongeren nu of in de nabije toekomst direct raken, opvallend genoeg worden ze als groep niet vermeldt.
De belevingswereld van jongeren is anders dan die van volwassenen, echter hun stem is wel van enorm belang om te weten wat speelt en belangrijk is bij het ontwikkelen en uitvoeren van een visie die qua lengte zeker minimaal 1 generatie betreft. Een specifiek aandachtspunt hierbij is de wijze van communicatie met de jongeren. Laat de huidige jongeren niet wachten op de toekomst maar laat ze meebouwen aan het nu. Denk hierbij zowel aan co–creëren en evalueren met de adviesraden, maar organiseer daarnaast ook jongerenpanels/jongerenmonitors en trek hierin samen op met partners als onderwijs, welzijnsorganisaties en verenigingen.

Materiële Welvaart
De visie van Kerkrade zet in op het stimuleren van economische vitaliteit, onder meer door herstructurering van bedrijventerreinen en het streven naar meer arbeidsplaatsen per hectare. Deze beleidslijn is positief, omdat ze inspeelt op de behoefte aan werkgelegenheid en economische herleving, zeker na decennia van economische krimp na de mijnsluiting. Het lokale midden– en kleinbedrijf (MKB) krijgt een plek in de visie, evenals het benutten van de strategische grensligging richting Duitsland.

Toch blijven er ook zorgen bestaan. Er is relatief weinig aandacht voor inkomenszekerheid of inkomensverschillen. Zo wordt de zogeheten 'armoedeval' genoemd – een situatie waarin werken financieel nauwelijks loont ten opzichte van uitkeringen – maar niet voorzien van oplossingsrichtingen. Daarnaast bestaat het risico dat verduurzaming (van woningen of bedrijvigheid) financieel moeilijk haalbaar is voor inwoners met lage inkomens, zoals ouderen of mensen in energiearmoede.

Positieve aspecten:

- Er is sprake van een duidelijke ambitie om werkgelegenheid te versterken, vooral via herstructurering van bedrijventerreinen en de focus op ‘arbeidsplaatsen per hectare’.
- De visie stimuleert economische groei via het versterken van het MKB, het aantrekken van bedrijven in de logistiek en de MedTech–sector, en het benutten van de grensligging.

Kritische punten:

- Er wordt weinig concreet gezegd over inkomenszekerheid of de armoedeval. Er is zorg geuit dat werken financieel niet aantrekkelijk genoeg is voor sommige inwoners.
- De energietransitie wordt wel benoemd, maar de betaalbaarheid van verduurzamings–maatregelen voor huishoudens met lage inkomens (zoals ouderen en minima) krijgt onvoldoende aandacht.

Reactie gemeente

We begrijpen de reactie m.b.t. inkomenszekerheid of armoedeval, vanuit de omgevingsvisie kan vooral invloed worden uitgeoefend op fysieke ingreep zoals leegstand op de bedrijventerreinen aanpakken en meer arbeidsplaatsen per hectare te realiseren. Daarnaast streeft de omgevingsvisie naar het bereiken van meer evenwicht in de woningvoorraad, Kerkrade zit namelijk al ruim boven de norm van 30% sociale huurwoningen en streeft naar meer middenhuur en (duurdere) koopwoningen.

Voor huishoudens met lage inkomens gebeurt er al veel op gebied van de energietransitie, dit is uitwerking van de omgevingsvisie, hiervoor verwijzen we naar de website: https://www.kerkrade.nl/energiezuinig-wonen-en-werken. De grootste opgave is om deze ouderen en minima te bereiken.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Gezondheid
Kerkrade scoort relatief laag op gezondheidsindicatoren: de gemiddelde levensverwachting en het aantal gezonde levensjaren liggen onder het landelijk gemiddelde. Positief is dat de gemeente via het programma Vie en door aansluiting bij de GGD–kernwaarden bewust inzet op een gezonde leefomgeving. Denk aan veilige wandelroutes, schaduwrijke plekken, vergroening van de openbare ruimte en het bevorderen van actief vervoer (lopen, fietsen).

Desondanks blijft het zorgelijk dat de toegang tot zorgvoorzieningen, met name in kleinere kernen, niet expliciet is uitgewerkt. Ouderen en mensen zonder auto hebben recht op toegankelijke huisartsenzorg, apotheken en dagopvang binnen korte afstand. Hier ligt nog een lacune in de visie, zeker gezien de vergrijzingspiek die wordt verwacht rond 2035.

Positieve aspecten:

- De gemeente sluit aan bij het programma Vie om gezondheidsachterstanden te verminderen. De GGD–kernwaarden voor een gezonde leefomgeving worden als toetskader gebruikt.
- Er is veel aandacht voor een gezonde fysieke leefomgeving: vergroening, veilige looproutes, schaduwplekken en ruimte voor beweging.

Kritische punten:

- De levensverwachting en gezonde levensjaren liggen fors onder het landelijk gemiddelde (53,1 jaar tegenover 62,4 jaar gezond ervaren leven).
- Hoewel gezondheid een rode draad is, ontbreekt een duidelijke strategie om toegang tot

zorgvoorzieningen dichtbij huis te borgen, zeker voor kwetsbare groepen.

Reactie gemeente

Met de komst van de Omgevingswet is gezondheid ook een essentieel thema geworden in het fysieke domein, deze omgevingsvisie zet daarin een eerste stap voor de gemeente Kerkrade. Met het programma VIE, de omgevingsvisie en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zet de gemeente in op de gezonde levensjaren te verbeteren op de lange termijn.

Het voorzieningenniveau in Kerkrade is momenteel goed vergeleken met andere gemeenten in Nederland, in elke wijk (noord, oost en west) liggen de belangrijkste voorzieningen (winkels, zorgvoorzieningen, buurthuizen) op 15 minuten loop- of fietsafstand. Het doel richting 2050 is deze voorzieningen zoveel mogelijk te behouden richting 2050 door de bestaande centra verder te clusteren en te intensiveren. Zie hiervoor ook pagina 52 van de ontwerp-omgevingsvisie.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Werk en Vrije Tijd

Kerkrade wil haar bedrijventerreinen aantrekkelijker maken voor werknemers en deze beter verbinden met stad en natuur. Ook worden investeringen in recreatieve routes genoemd – zoals wandel– en fietspaden – waarmee het toeristisch en lokaal recreatief gebruik wordt gestimuleerd. Werkgebieden moeten aantrekkelijk worden voor zowel het bedrijfsleven als werkzoekenden.

Tegelijkertijd is er sprake van teruglopende deelname aan verenigingen en informele netwerken. De visie noemt deze trend, maar de aanpak blijft vaag. Concrete ondersteuning voor buurthuizen, cultuurinstellingen of kleinschalige voorzieningen wordt slechts op hoofdlijnen aangestipt. Zeker voor ouderen en jongeren zijn deze plekken cruciaal voor hun welzijn en sociale binding.

Positieve aspecten:

- Recreatieve routes voor wandelen en fietsen worden verbeterd, met goede verbindingen naar het buitengebied.
- Er is aandacht voor leefbaarheid op bedrijventerreinen (meer groen, looproutes, ontmoetings–plekken).

Kritische punten:

- Het belang van verenigingsleven wordt erkend, maar de terugloop van leden en vrijwilligers wordt slechts summier aangepakt.
- Vrijetijdsbesteding buiten de Rodaboulevard krijgt weinig expliciete aandacht, zeker voor senioren en jongeren.

Reactie gemeente

De terugloop van leden en vrijwilligers is een probleem dat landelijk speelt. Kerkrade werkt nauw samen met het verenigingsleven en zet in op goede faciliteiten zoals goed onderhouden sportvelden,

zalen en ontmoetingsruimtes. Op lange termijn zal de gemeente ook keuzes moeten maken om verenigingen en ruimtes te combineren binnen de wijken (bijv. multifunctionele accommodaties), om genoeg draagvlak te behouden (zie pagina 33 van de ontwerp-omgevingsvisie). Ook het verenigingsleven is een vorm van vrije tijd die in de gehele gemeente plaatsvindt.
Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Onderwijs en Vaardigheden
De visie erkent de noodzaak tot herstructurering van het onderwijsaanbod in Kerkrade–Oost en benut dit moment om schoolomgevingen gezonder en veiliger te maken. Dit is een belangrijke stap voorwaarts.

Echter, de gemeente kampt met een hoog aandeel laaggeletterdheid (25%) en een stijging van het aantal voortijdige schoolverlaters. Deze zorgwekkende trends worden wel benoemd, maar missen concrete interventies in de visie. Het versterken van basisvaardigheden, taalonderwijs en aansluiting onderwijs–arbeidsmarkt zou sterker geïntegreerd moeten worden in het beleid.

Positieve aspecten:

- De herstructurering van scholen in Oost Kerkrade wordt benut om gezonde en veilige schoolomgevingen te creëren.

Kritische punten:

- Er is sprake van een stijging in voortijdig schoolverlaten en een hoog percentage laaggeletterdheid (25%), maar de visie biedt geen concrete aanpak om deze problematiek te verlichten.

Reactie gemeente

We begrijpen deze opmerking, maar een concrete aanpak van deze problematiek ligt op een te gedetailleerd niveau voor de omgevingsvisie. Deze uitwerking krijgt een plek binnen het beleid vanuit het sociale domein en onderwijs.

Wonen

Er is aandacht voor differentiatie van woningtypen, zodat zowel starters als ouderen passende huisvesting kunnen vinden. De visie streeft naar een betere balans tussen sociale huur en middenhuur/koop, en benoemt levensloopbestendige woningen als prioriteit. Dit is essentieel gezien de demografische veranderingen in de regio.

Toch blijven er kwetsbaarheden. In sommige buurten is sprake van verkamering en leegstand, wat leidt tot een lagere leefkwaliteit. Ook de betaalbaarheid van verduurzamingsmaatregelen voor bestaande woningen blijft een zorg. Mensen met een klein pensioen of lage inkomens kunnen niet zomaar investeren in isolatie of energieopwekking, terwijl dat wel nodig is.

Positieve aspecten:

- De gemeente streeft naar een gedifferentieerd woningaanbod (meer middenhuur, levensloopbestendige woningen, starterswoningen).
- Verduurzaming van de woningvoorraad is een speerpunt, met aandacht voor hittestress en energiegebruik.

Kritische punten:

- Er is sprake van leegstand, verkamering en een te eenzijdig woningaanbod in bepaalde buurten, wat sociale cohesie onder druk zet.
- Betaalbaarheid van woonlasten (huur én energie) komt slechts zijdelings aan bod, ondanks aanwezige energiearmoede.

Reactie gemeente

Leegstand is al langere tijd een opgave binnen de gemeente Kerkrade, de gemeente blijft inzetten op de aanpak van leegstand door: leegstaande winkels te transformeren naar woningen, centrumgebieden nog compacter te maken en leegstaande bedrijfsfuncties een andere invulling te geven. De laatste 10 jaar zijn hierin al flinke stappen gemaakt. In 2018 is een Parapluplan Stedelijke Gebied opgesteld, waarin kamerverhuur/kamerbewoning is verboden. Daarnaast worden er flexcontroles uitgevoerd om verkamering tegen te gaan, kortom dit thema staat hoog op de agenda.

Energiearmoede is een belangrijk aandachtspunt binnen de gemeente, voor de lokale uitwerking verwijzen we naar: https://www.kerkrade.nl/energiezuinig-wonen-en-werken

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Milieu, Natuur en Energie

De visie besteedt veel aandacht aan landschappelijke kwaliteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en circulaire economie. Kerkrade erkent de kwetsbaarheid van de beekdalen, hellingbossen en het buitengebied en streeft naar een groenblauw netwerk binnen de stad. Dit draagt bij aan gezondheid, recreatie en natuurbehoud.

Energiezekerheid wordt een essentieel thema genoemd, met aandacht voor lokale opwekking en slimme infrastructuren. Tegelijkertijd vormen netcongestie, recreatiedruk en beperkte ruimte in de ondergrond structurele uitdagingen. De visie erkent deze, maar een integrale strategie voor de middellange termijn ontbreekt nog.

Positieve aspecten:

- Er is veel aandacht voor klimaatadaptatie (hittestress, wateropvang, groenblauwe dooradering).
- Energiezekerheid wordt als randvoorwaarde gezien voor leefbare en werkende wijken.
- Behoud en herstel van unieke natuurgebieden zoals beekdalen en hellingbossen is een rode draad in de visie.

Kritische punten:

- Netcongestie en beperkte infrastructuur voor energietransitie vormen risico's voor de haalbaarheid van duurzame ambities.
- De druk op natuurgebieden door recreatie wordt erkend, maar het beleid om overbelasting te voorkomen blijft vaag.

Reactie gemeente

De energietransitie en het tegengaan van netcongestie zijn grote opgaven richting 2050, zo dient de gemeente Kerkrade minimaal 100 kleine trafostation te bouwen en 3 middenspanningstations op de middellange termijn, daarnaast dient ook de ondergrondse infrastructuur versterkt te worden (zie pagina 78 van de omgevingsvisie).

Het beleid om overbelasting te voorkomen is beschreven op pagina 64 van de ontwerp-omgevingsvisie, nadrukkelijk bij de kop 'Kwetsbare natuur'.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Veiligheid

Er is expliciete aandacht voor verkeersveiligheid bij scholen en in woonstraten. Dat draagt bij aan een leefbare en gezonde leefomgeving. Ook wordt de problematiek van ondermijning en drugscriminaliteit benoemd – met name in afgelegen gebieden en leegstaande panden – wat duidt op realiteitszin. Maar structurele maatregelen om deze vormen van criminaliteit tegen te gaan blijven vaag. Sociale veiligheid in kwetsbare buurten komt niet voldoende aan bod. Het versterken van buurtcohesie, toezicht, verlichting en hergebruik van leegstaand vastgoed zouden onderdeel moeten zijn van een veiligheidsbeleid.

Positieve aspecten:

- Aandacht voor verkeersveiligheid rond scholen, centra en langs linten.
- Er wordt erkend dat drugscriminaliteit en ondermijning in verlaten gebieden een reëel

probleem zijn.

Kritische punten:

- Concrete maatregelen tegen ondermijning blijven beperkt tot signalering; een structurele aanpak wordt niet geschetst.
- Sociale veiligheid in sommige buurten (bijv. met leegstand of verkamering) komt onvoldoende aan bod.

Reactie gemeente

We begrijpen de opmerking dat ondermijning/sociale veiligheid geen nadrukkelijke plek heeft gekregen in de omgevingsvisie. Dit blijft een complexe opgave in Kerkrade ook gezien de grensligging. Echter zijn er wel meerdere beleidsingrepen beschreven die indirect een positieve bijdrage leveren aan de veiligheid en sociale controle binnen de gemeente:

- Leegstaande winkels omvormen tot woningen;
- Centrumgebieden compacter maken om leegstand tegen te gaan;
- Leegstaande achterterreinen grenzend aan de historische linten omvormen tot parkeren, groenvoorziening of kleinschalig wonen;
- Geen nieuwe toevoeging van garageboxen in de woongebieden;
- Het omvormen van de historische linten naar fietsstraten;
- Pleinen dienen multifunctioneel ingezet te worden, momenteel is parkeren de primaire functie. Er dient ruimte te zijn voor sport, bewegen, spel en ontmoeting.

In hoofdstuk 3.1; 'Leefbare stad' zal een concrete koppeling worden gemaakt met de aanpak vanuit de omgevingsvisie op het thema veiligheid.

Deze reactie leidt wel tot aanpassing van de omgevingsvisie.

Sociale Cohesie en Participatie

De participatie bij het tot stand komen van de visie was breed en goed georganiseerd. Inwoners zijn benaderd via enquêtes, bijeenkomsten en festivals, en de visie benoemt het belang van sociale infrastructuur.

Toch is het de vraag in hoeverre deze participatie structureel is ingebed in de uitvoering. Eenzaamheid onder ouderen, laagdrempelige ontmoetingsplekken, ondersteuning van vrijwilligers en sociale netwerken worden niet stevig uitgewerkt. De uitdaging is nu om sociale cohesie ook in de praktijk te blijven faciliteren.

Positieve aspecten:

- Er is veel aandacht voor participatie, met brede consultatie van burgers, wijkwandelingen, en betrokkenheid bij het festival "Kirchroa va Mörje".
- De visie stimuleert buurtinitiatieven, multifunctionele voorzieningen en ontmoetingsplekken.

Kritische punten:

- Eenzaamheid onder ouderen en andere kwetsbare groepen wordt niet expliciet genoemd als opgave.
- Het participatiebeleid richt zich op de totstandkoming van de visie, maar niet op langdurige burgerbetrokkenheid bij de uitvoering ervan.

Reactie gemeente

Burgerparticipatie is stevig verankerd in de Omgevingswet. Zo heeft de gemeente nieuw participatiebeleid en een nieuwe participatieverordening vastgesteld. Bij de uitwerking van de omgevingsvisie in het omgevingsplan, programma's, omgevingsvergunningen en concrete projecten zal participatie altijd een plek innemen als onderdeel van het planproces. Het niveau van participatie zal afhangen van de omvang en het type plan.

Schematisch:

Dimensie	Positieve aspecten	Kritische aandachtspunten
1. Materiële welvaart	Focus op werkgelegenheid via herstructurering bedrijventerreinen	Armoedeval genoemd, maar zonder duidelijke aanpak; betaalbaarheid energietransitie onduidelijk
2. Gezondheid	Aandacht voor gezonde leefomgeving en GGD-kernwaarden	Gezondheidsachterstand blijft fors; onvoldoende visie op nabijheid zorgvoorzieningen
3. Werk & Vrije tijd	Verbetering werkmilieu en recreatieve infrastructuur	Terugloop verenigingsleven; ondersteuning culturele voorzieningen blijft abstract
4. Onderwijs & vaardigheden	Schoolomgeving krijgt kwaliteitsimpuls in Oost Kerkrade	Laaggeletterdheid en schooluitval benoemd, maar zonder concrete aanpak
5. Wonen	Divers woningaanbod; aandacht voor levensloopbestendigheid	Leegstand, verkamering en energiearmoede vragen om meer gerichte maatregelen
6. Milieu & energie	Sterke inzet op klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulair bouwen	Netcongestie en recreatiedruk belemmeren realisatie; ondergrondinfrastructuur is knelpunt
7. Veiligheid	Aandacht voor verkeersveiligheid en ondermijning	Structurele aanpak sociale veiligheid ontbreekt
8. Sociale cohesie & participatie	Brede participatie bij visievorming; aandacht voor buurtinitiatieven	Eenzaamheid en structurele sociale verbinding onderbelicht

Reactie gemeente

De reactie van de adviesraden is veelomvattend en laat zien dat de opgaven in Kerkrade aanzienlijk zijn. Veel van de aangedragen punten zijn sectoraal van aard en zullen een uitwerking zijn van de omgevingsvisie. Dit kan vorm krijgen in omgevingsprogramma's, het omgevingsplan of in concrete projecten en vergunningen. Per thema hebben de adviesraden zowel positieve aspecten als kritische punten benoemd; de gemeente heeft hier in bovenstaande tekst afzonderlijk op gereageerd.

Aangezien het thema veiligheid en ondermijning slechts beperkt aan bod komt in de omgevingsvisie, worden de eerder benoemde maatregelen concreet opgenomen in hoofdstuk 3.1 ‘Leefbare stad’. Deze aanpassing wordt verwerkt in de definitieve omgevingsvisie.

9. Enexis

De gemeente Kerkrade heeft ambitieuze plannen op het gebied van o.a. diverse buurten, krachtige bevolking, sterke woon-werk identiteit, unieke hoogwaardige natuur. Naast deze thema's heeft de gemeente ook een stevige ambitie op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie.

Wij hebben uw visie met belangstelling gelezen en constateren dat er al veel zaken goed benoemd zijn, wij verzoeken deze dan ook ongewijzigd te laten. Verder treft u in de bijlage enkele suggesties aan voor aanvullingen op de omgevingsvisie. Om deze ontwikkelingen succesvol uit te voeren is het verstandig ons vroegtijdig te betrekken en te laten participeren bij verdere beleids- en planvorming.

Samenvatting:

Handhaaf de benoeming van de Energietransitie als een cruciaal thema binnen de fysieke leefomgeving om onzekerheid en vertragingen te voorkomen.

Hoofdstuk 2: Enexis onderschrijft de regionale doelstellingen voor energieneutraliteit en circulariteit, met de nadrukkelijke kanttekening dat de noodzakelijke investeringen en maatregelen tijdig gerealiseerd moeten kunnen worden en dat deze ook in ruimtelijke afwegingen steeds als relevant aspect worden meegenomen.

Reactie gemeente

De gemeente zal de benoeming van energietransitie en netwerkverzwaring in haar omgevingsvisie handhaven en benadrukt dat de energietransitie een cruciaal aspect is in ruimtelijke afwegingen.

Hoofdstuk 4: Voor paragraaf 4.1 verzoeken we een toevoeging dat in centrumgebieden ook de energie-infrastructuur gerealiseerd of verzwaard moet worden, met inachtneming van de bestaande randvoorwaarden zoals erfgoed en multifunctioneel gebruik. In paragraaf 4.2 vragen we om het handhaven van de eis dat er voldoende ruimte is gereserveerd voor de Energietransitie bij nieuwe woningbouwplannen. Voor paragraaf 4.3 pleiten we ervoor dat naast ruimte voor energie-opwekkings- en opslagsystemen, er ook voldoende ruimte is voor het verzwaren en uitbreiden van het energienetwerk, om tegemoet te komen aan de verwachtingen van bedrijventerreinen als grootverbruikers van energie.

Reactie gemeente

De gemeente constateert dat de verzwaring van het energienet al sterk is verweven als opgave in de omgevingsvisie en algemeen geldt voor het gehele grondgebied, daarom zien we geen toegevoegde waarde om dit nogmaals expliciet te benoemen bij de verschillende gebiedstypen in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5: We verzoeken om de uitbreiding en verzwaring van het energienetwerk, waaronder 80 kleine trafostations en het hoogspanningsstation Terwinselen, specifiek aan te merken als een noodzakelijke project/maatregel.

Reactie gemeente

Dit is reeds opgenomen op pagina 78 van de ontwerp omgevingsvisie.

Voor alle genoemde onderwerpen is het nodig om fysieke ruimte te reserveren voor de inpassing van het ondergrondse en bovengrondse energienetwerk. Er zullen graafwerkzaamheden nodig zijn, om meer en dikkere kabels aan te leggen, op bestaande en nieuwe locaties. Ook zijn er veel extra elektriciteitsstations nodig. Deze objecten boven en onder de grond hebben standaard eigenschappen en moeten worden ingepast in de beperkt beschikbare ruimte. Om dit op tijd te realiseren is een soepel proces onontbeerlijk.

Reactie gemeente

Deze opgave is reeds benoemd op pagina 21 van de ontwerp omgevingsvisie.

Algemene opmerkingen

Vanuit de achtergrond en het werkgebied van Enexis is het benoemen van de energie infrastructuur in lange termijnvisies zoals de Omgevingsvisie van cruciaal belang. Zeker ook in de door ons gewenste evenredige en integrale belangenafweging ten opzichte van andere thema's. We zijn dan ook blij dat reeds in par. 1.2 van de concept Omgevingsvisie de energietransitie expliciet benoemd wordt als een van de thema's met betrekking tot de fysieke leefomgeving. Deze gelijkwaardige vermelding zou de basis moeten en kunnen vormen ter voorkoming van onzekerheid bij ruimtelijke afwegingen en het risico op maatschappelijk ongewenste vertraging van de uitbreiding van de energienetstructuur. Dus graag deze benoeming handhaven!

Er zal vaak sprake zijn van afwegingen met andere belangen. Enexis vindt het wezenlijk dat de noodzakelijke verzwaring van de energie-infrastructuur één van die af te wegen belangen is, en minimaal in de basis gelijkwaardig. De mogelijke strijdigheid blijkt in par 3.4 en 4.6 waar vanuit natuuroogpunt gesteld wordt dat de huidige regels voor stedelijke uitbreiding in het buitengebied in hoofdlijn gehandhaafd worden: 'geen rood voor groen'. We wijzen erop dat ook in en voor het buitengebied infrastructurele maatregelen voor netverzwaring nodig zijn. De energie infrastructuur zal waar nodig ook (beschermde) natuurgebieden moeten doorkruisen. Om onnodige vertragingen in besluitvorming te voorkomen is het raadzaam om rekening te houden met de instandhouding en uitbreiding van het netwerk voor elektriciteit en gas. Zowel voor kabels, leidingen als gebouwde voorzieningen. Een onverkorte toepassing van het genoemde uitgangspunt zou dit alles erg moeilijk zal maken. Wij verzoeken dan ook hierbij een nuancerende kanttekening te plaatsen voor met name noodzakelijke (vitale) infrastructuur.

Reactie gemeente

De gemeente begrijpt het standpunt van Enexis dat de infrastructuur in sommige gevallen onvermijdelijk ook door (beschermde en kwetsbare) natuurgebieden moet lopen. Deze plannen moeten echter altijd worden getoetst aan het gemeentelijke omgevingsplan. De realisatie van een trafostation of bijhorende infrastructuur past in principe niet binnen de functie 'Natuur'.

Wanneer een ontwikkeling van groot maatschappelijk belang is en goed kan worden onderbouwd waarom de gemeente wil afwijken van het principe ‘geen rood voor groen’, kan hiervan in specifieke gevallen worden afgeweken. Dit betreft echter altijd een locatiegebonden afweging en zal niet op voorhand in de omgevingsvisie worden versoepeld of genuanceerd.

Kernkwaliteiten van Kerkrade (hst. 2)

Tot de kernkwaliteiten van Kerkrade wordt de ‘krachtige bevolking ‘ gerekend, met in par. 2.2 kanttekeningen over gewenste verduurzaming van de woningvoorraad en het risico op energiearmoede. De regionale doelstellingen in de Parkstad voor energie-neutraliteit (2040) en volledige circulariteit (2050) worden door Enexis onderschreven. Dit met de kanttekening dat het essentieel is dat de noodzakelijke investeringen en maatregelen tijdig gedaan kunnen worden en ook in ruimtelijke afwegingen steeds een relevant aspect zijn! *Graag die kanttekening toe te voegen!*

Bij de kernkwaliteit ‘sterke woon-werk identiteit’ vraagt par. 2.3 aandacht voor de ruimte voor de Energietransitie die netcongestie moet voorkomen of tegengaan. We zijn verheugd dat expliciet de noodzakelijke verzwaring van het elektriciteitsnetwerk benoemd wordt met de nieuw te plaatsen stations. *Wij dringen er dan ook zeker op aan deze alinea ongewijzigd te laten en dit terug te laten keren in de andere afwegingen!*

Reactie gemeente

Zoals eerder aangegeven is de energietransitie en netwerkverzwaring een thema dat telkens wordt meengenomen in de ruimtelijke afweging bij nieuwe ontwikkelingen en onderdeel is van de vier verhaallijnen.

Ambities van Kerkrade (hst. 3)

We zijn verheugd te zien dat direct in de aanhef van hst. 3 vermeld wordt dat energiezekerheid, naast gezondheid, landschap en erfgoed, een thema is dat overkoepelend aanwezig is voor de 4 verhaallijnen binnen Kerkrade. Dit is ook een gewaardeerde basisbevestiging van het grote belang van het energienetwerk als factor voor de diverse (ruimtelijke) afwegingen. In par. 3.2 wordt expliciet gewezen op de noodzaak dat o.a. voor de netverzwaring voldoende ruimte moet worden gereserveerd in de werk- en woongebieden en dat daar bij de (her)inrichting van de openbare ruimte en het vergroenen van de stad rekening moet worden gehouden. *Wij dringen er dan ook zeker op aan deze alinea ongewijzigd te laten!*

Van visie naar handelingsperspectief (hst. 4)

In par. 4.1 wordt bij gebiedstypering Centrumgebieden aangegeven wat de randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven zijn. Op zich is dat duidelijk en houdt ook in dat Enexis hiermee rekening zal houden bij plannen in die centrumgebieden. Denk aan het gevraagde respect voor erfgoed, multifunctionele inzet van pleinen en te verlagen parkeernormen. Aangegeven wordt dat nieuwe (maatschappelijke) voorzieningen zich bij voorkeur vestigen in centrumgebieden. *Graag zien wij toegevoegd dat ook in centrumgebieden energie-infrastructuur gerealiseerd dan wel verzwaard moet worden, en met respect voor de aangegeven randvoorwaarden, voldoende ruimte moeten krijgen.* Dit niet als nieuwe optie maar als concrete toepassing voor de centrumgebieden van in de vorige hoofdstukken terecht beschreven basisuitgangspunten.

Voor het gebiedstype Woongebieden is in par. 4.2 wel al aangegeven dat er voldoende ruimte voor de Energietransitie moet zijn. *Wij verzoeken u dit ook te handhaven*.

Bij de randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven is als harde voorwaarde benoemd dat bij nieuwe woningbouwplannen rekening moet worden gehouden met een netaansluiting (en drinkwatervoorziening), omdat belemmeringen rondom netcongestie al merkbaar zijn. We zijn het daar helemaal mee eens, maar omdat individuele netaansluitingen alleen mogelijk zijn als er voldoende netcapaciteit is, *zien wij graag hier toegevoegd dat er daarbij voldoende ruimte voor de Energietransitie, en meer specifiek de investeringen in de lokale netwerkcapaciteit/verzwaring moet zijn*.

Ten aanzien van het gebiedstype Werkgebieden wordt in par. 4.3 bij de randvoorwaarden voor nieuwe initiatieven voor de bedrijventerreinen als grootverbruikers van energie aangegeven dat vanwege de netcongestie zij de komende tijd zelf moeten voorzien in energieopwekking en opslag. Plus dat voldoende ruimte gereserveerd moet worden voor energie-opslagsystemen zoals batterij-opslag. *Dit steunen wij uiteraard, maar dat laat onverlet dat ook voldoende ruimte moet zijn voor het verzwaren van het bestaande en uit te breiden energienetwerk; dit zien wij graag toegevoegd op deze plek*.

Reactie gemeente

Wij onderschrijven de reactie van Enexis. De gemeente is echter van mening dat deze uitgangspunten gelden voor het gehele grondgebied en niet expliciet voor één gebiedstype.

De visie in uitvoering (hst. 5)

Bij de opsomming van mogelijke projecten en maatregelen voor de periode 2025-2030 staat expliciet ook: 'Uitbreiding en verzwaring energienetwerk van 80 kleine trafostations, vier middenstations en het hoogspanningsstation Terwinselen'. Wij zijn verheugd door deze benoeming, maar vestigen de aandacht erop dat het een 'noodzakelijk project/maatregel betreft en verzoeken om dit ook als zodanig te benoemen. Dit zou kunnen door dit vraagstuk eerder in hoofdstuk 5 op te nemen en te benoemen als Nieuw Omgevingsprogramma 'Uitbreiding en verzwaring energienetwerk' met bijv. de volgende tekstuele inhoud:

'Hierbij zal aangehaakt worden bij de SOK en NOK die in Parkstad-samenwerkingsverband zijn respectievelijk worden uitgewerkt. In samenwerking met de gemeente(n) bekijkt Enexis met welke procedures de benodigde toestemmingen/vergunningen voor deze verzwaringen van de energie-infrastructuur het beste en snelste verkregen kunnen worden, met inachtneming van de vereiste zorgvuldigheid en de overige door de gemeente in de Omgevingsvisie benoemde prioritaire thema's. Met het oog op mogelijke versnellingen gaan Enexis en de gemeente vroegtijdig in overleg over de locatiekeuze van de beoogde nieuwe stations. In beginsel ligt het bevoegd gezag voor de benodigde toestemming voor deze stations bij de gemeente. Netwerktechnisch zal Enexis in de lead zijn met voorstellen voor locaties en wijze van uitvoering'.

Reactie gemeente

Dit is reeds opgenomen op pagina 78 van de ontwerp omgevingsvisie. Waarbij de aantallen zijn aangepast naar minimaal 100 kleine trafostations en minimaal drie middenspanningsstations op basis van de laatste cijfers van Enexis. De gemeente is van mening dat het benoemen van deze opgave als project/maatregel voldoende is gezien het abstractieniveau van de omgevingsvisie. We onderschrijven

het belang van de SOK en NOK in Parkstad maar zien dit als een uitvoering van deze opgave in algemene zin. We zullen dit daarom niet concreet benoemen in de omgevingsvisie.

Reactie gemeente

De reactie van Enexis leidt niet tot concrete aanpassingen in de ontwerp Omgevingsvisie. Het standpunt van de gemeente is bij elke opmerking van Enexis afzonderlijk toegelicht.

10. Provincie Limburg

Op 4 juni 2025 heeft u in het Gemeenteblad 2025 (nr. 242560) kennisgegeven van de terinzagelegging van de Ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050 (hierna: GOVI). Middels deze brief reageren wij op de gedeelde stukken.

Wij constateren dat de opgaven, ambities en leidende principes van de GOVI in grote lijnen goed aansluiten bij het provinciale beleid. Er is aandacht voor belangrijke thema's als ruimtelijke kwaliteit, de transitie naar een klimaatbestendige leefomgeving, gezondheid en leefklimaat, en het versterken van de relatie tussen stad en landschap. De toelichting op de gemeentelijke rol binnen deze thema's is over het algemeen helder en inzichtelijk geformuleerd.

Daarnaast wordt op consistente wijze ingezet op visueel samenhangende kaartbeelden, wat de praktische toepasbaarheid van de visie en de doorwerking op casusniveau ten goede komt.

De gekozen benadering getuigt van een integrale visie op de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven waar de gemeente voor staat. Wij hebben er vertrouwen in dat deze omgevingsvisie richtinggevend zal zijn voor de verdere uitwerking van het gemeentelijk omgevingsbeleid in de komende jaren.

Wij stellen het op prijs op de hoogte te worden gehouden van de vervolgstappen in het proces richting vaststelling van de GOVI.

Reactie gemeente

De gemeente waardeert de positieve woorden vanuit de Provincie Limburg. Richting definitieve omgevingsvisie zal het kaartmateriaal beter worden afgestemd op de provinciale omgevingsvisie zodat hier niet of nauwelijks hiaten inzitten.

De provincie wordt op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen van de omgevingsvisie en zal ook betrokken worden bij de op te stellen programma's en het omgevingsplan.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

11. Waterschap Limburg

Met veel waardering en plezier hebben wij de omgevingsvisie van de gemeente Kerkrade gelezen. Wij zien de waterbelangen in de verschillende hoofdstukken goed terugkomen en zullen daarom geen formele zienswijze indienen.

Er zijn in uw omgevingsvisie een aantal mogelijke vervolgacties benoemd. We verzoeken u ons tijdig bij de relevante vervolgacties te betrekken zoals het mogelijke onderzoek naar Cranenweijer en de overkluizing Anselderbeek. Ook bij gebiedsprogramma's roepen wij u op de waterbelangen vroegtijdig mee te nemen.

Reactie gemeente

De gemeente bedankt het Waterschap Limburg voor de positieve reactie en zal het waterschap verder betrekken bij onderzoeken, programma's, het omgevingsplan en omgevingsvergunningen.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de omgevingsvisie.

12. ProRail

Met veel interesse heeft ProRail kennisgenomen van het Ontwerp Omgevingsvisie Kerkrade 2050 (hierna genoemd: de visie), die u aan uw ketenpartners hebt aangeboden. De visie spreekt van ambitie en maakt keuzes om in de beperkte ruimte binnen uw gemeente, de grote opgaven en kansen op het terrein van bereikbaarheid, klimaat, wonen, werken en energie in samenhang te realiseren. ProRail heeft hier waardering voor.

Met deze brief vraagt ProRail aandacht voor haar belangen en betrokkenheid bij de uitwerking van de visie in concrete omgevingsplannen. In uw gemeente ligt een spoornetwerk. Het spoornetwerk heeft ruimte nodig om nu en in de toekomst te functioneren en de effecten op de omgeving te beperken. Hierover is ProRail al regelmatig met u in gesprek.

1 Bescherming van het spoornetwerk en haar omgeving
ProRail ziet bereikbaarheid van steden als een samenspel tussen ruimtelijke keuzes en het mobiliteitssysteem. Ontwikkelingen in de nabijheid van het spoornetwerk kunnen de bereikbaarheid van woningen en werklocaties versterken. Echter, soms kunnen ontwikkelingen en spoor elkaar belemmeren. Om dit te voorkomen denkt ProRail graag vroegtijdig mee bij ontwikkelingen in de nabijheid van het spoornetwerk.

Rondom de hoofdspoorweginfrastructuur (HSWI) ligt een beperkingengebied (Omgevingsbesluit, artikel 3.5), ongeveer tot 11 meter buiten de HSWI. Doel van dit beperkingengebied is om het huidig functioneren en de veiligheid rondom het spoornetwerk zeker te stellen. Daarom is het bouwen in dit gebied vergunning plichtig. Meer informatie over het indienen van aanvragen of het doen van meldingen onder de Omgevingswet vindt u op onze website. Daarnaast vraagt ProRail u om de instructieregel uit artikel 5.163 van het Besluit kwaliteit leefomgeving bij de uitwerking van de visie in omgevingsplannen te respecteren. Deze regel vraagt dat u in een omgevingsplan dat van toepassing is op de HSWI in beheer bij ProRail geen regels mogen worden gesteld die het gebruik, de instandhouding, de verbetering of de vernieuwing van die infrastructuur belemmeren.

Voor *de visie* betekent dit *dat bij* het ontwikkelen van nieuwe woon- en werklocaties naast het spoor, ProRail u vraagt om toekomstige uitbreidingen van het spoornetwerk mogelijk te houden en de omgevingseffecten op de woon- en werklocaties te verminderen. Dit kan door het houden van de juiste afstand tot het spoor en door een zorgvuldig ruimtelijk ontwerp. ProRail herkent in uw Omgevingsvisie ontwikkelingen richting het spoor die een relatie hebben met het bestaande en beoogde onderhoud, gebruik en vernieuwing van het spoor. Hierbij wil ProRail u erop wijzen dat het bouwen boven of op de HSWI-vergunning plichtig is, privaatrechtelijke toestemming van ProRail vereist en een exclusief recht van ProRail is. Aan de vergunning en toestemming worden voorschriften verbonden met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de staat en werking van de hoofdspoorwegen en uitbreiding daarvan. Dit betreft de volgende locaties:

1. In diverse paragrafen en op enkele kaarten wordt het door de gemeente beoogde station Kerkrade West genoemd. Station Kerkrade West is echter niet in lijn met het provinciaal beleid, zoals geformuleerd in de Eindrapportage Mobiliteitsverkenning Regio Parkstad (2021). Daarin staat dat er geen perspectief is voor het dóórtrekken van de treinverbinding richting Kerkrade West. Het verzoek is dan ook om deze ambitie geen onderdeel te laten zijn van de visie.

Reactie gemeente

De omgevingsvisie beschrijft het strategische beleid van de gemeente tot 2050. Dit betekent dat de gemeente Kerkrade op de lange termijn nog steeds kansen ziet om het openbaar vervoer te versterken, waarbij de ontwikkeling van een treinstation in Kerkrade-West een belangrijke bijdrage kan leveren. Het klopt dat deze ambitie niet in lijn is met de Eindrapportage Mobiliteitsverkenning Regio Parkstad (2021).

Echter sluit deze ambitie wel aan op de ontwerp-POVI van de provincie Limburg. In paragraaf 10.7 staat hierover het volgende: "*We willen een aantrekkelijk, duurzaam en toegankelijk openbaar vervoer met goede aansluitingen en actuele reisinformatie. Het Limburgse openbaar vervoersysteem vormt een belangrijke basis binnen de Limburgse mobiliteit en de transitie naar een duurzaam mobiliteitssysteem.*" Kortom, de gemeente Kerkrade blijft op de lange termijn kansen zien voor de realisatie van een treinstation in Kerkrade-West en wil hier tijdens de nieuwe OV-concessie in 2031 opnieuw op inzetten.

2. Op de kaart op p.46 staan beoogde ecologische en waterbouwkundige maatregelen en ook boogde recreatieve verbindingen. Deze liggen aan het spoor of kruisen het spoor.
Het verzoek is om alle beoogde maatregelen die een relatie krijgen met het spoor vroegtijdig met ProRail af te stemmen.

Reactie gemeente

Wanneer ontwikkelingen concreet worden en betrekking hebben op het spoor, zal de gemeente tijdig overleg voeren met ProRail.

3. Op p.57 staat dat de stations Eygelshoven Markt en Kerkrade Centrum kansen bieden voor woningbouw rondom deze stations. ProRail steunt de ontwikkeling van woonwerkgebieden rondom stations, in het kader van de nabijheid (duurzame bereikbaarheid). ProRail hanteert voor de ontwikkeling van functies naast het spoor een afweegkader, zodat functies elkaar niet hinderen en waar mogelijk versterken.

Reactie gemeente

De gemeente ontvangt graag het afwegingskader, zodat dit tijdig in de planvorming kan worden meegenomen.

4. Op p.57 staat dat er ook eventueel uitleggebieden benut kunnen worden voor woningbouw. Voor deze gebieden vragen wij u om deze te voorzien van in ieder geval loop- en fietsverbindingen naar de dichtstbij gelegen stations.

Reactie gemeente

Het versterken van loop- en fietsverbindingen (ook als verbinding richting treinstations) is een integraal onderdeel van de omgevingsvisie en zal bij een eventuele uitleglocatie een prominente rol krijgen.

5. Om alle modaliteiten (met o.a. hubs) goed op elkaar aan ie laten sluiten zou de kaart op p.71 aangevuld moeten worden met het spoornetwerk en hub-locaties en zouden alle modaliteiten van elkaar onderscheiden moeten worden (looproutes, fietsroutes, autoverbindingen, spoorverbindingen).

Reactie gemeente

Het spoornetwerk is onderdeel van de 'regionale verbindingen' op pagina 71, gezien de beperkingen in het DSO zijn de stationslocaties niet opgenomen in de DSO kaarten, de algemene kaart op pagina 29 geeft dit wel weer. Bij het opstellen van toekomstige wijzigingen van het omgevingsplan worden de stationslocaties opgenomen.

2 Voorkomen belemmeringen voor functioneren en veiligheid spoornetwerk
Het spoornetwerk maakt gebruik van elektriciteit dat via onderstations, relaiskasten, ondergrondse infrastructuur en bovenleidingen naar de trein en stations wordt geleid. Deze voorzieningen zijn noodzakelijk voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor het rijden van treinen, in de uitwerking van uw plannen verzoekt ProRail uw college om deze onderstations

en relaiskasten niet in te sluiten door bebouwing, bebouwing te realiseren op te dichte afstand en te allen tijde bereikbaar te houden voor onderhouds- en hulpdiensten. Voor deze voorzieningen dient rekening te worden gehouden met een afstand van 5 meter gemeten vanaf de gevel met een hekwerk op de 5 meter-grens. Het functioneren van deze voorzieningen mag niet worden beïnvloed door ontwikkelingen in de omgeving. Dit geldt ook voor het overbouwen, onderbouwen of overkragen van deze voorzieningen.
Uit onderzoek blijkt dat zicht op de hoofdingang de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in en ProRail wil graag dat binnen de planontwikkelingen de zichtlijnen geborgd blijven.

Reactie gemeente

De gemeente neemt deze uitgangspunten mee bij de uitwerking in het omgevingsplan, omgevingsvergunning en projecten.

3 Bescherming van de omgeving tegen effecten van het spoor
Bij het ontwikkelen in de nabijheid van het spoornetwerk, is het voor een goede leefomgeving belangrijk dat eventuele nadelige effecten van het gebruik van het spoor op een zorgvuldige wijze worden gemitigeerd. Bij de uitwerking van uw visie naar omgevingsplannen, vraagt ProRail aandacht voor de volgende aspecten (in bijlage 1 zijn deze verder toegelicht):

- Externe veiligheid;
- Geluid;
- Trillingen;
- Overwegveiligheid;
- Waterpeil/stabiliteit;
- Windbeleving en windhinderrisico's;
- Schaduwwerking op zonnepanelen;
- Zonneparken/ reflectie in relatie tot hoofdspoorweginfrastructuur.

Reactie gemeente

De gemeente neemt kennis van de benoemde aspecten en de bijlage en neemt dit mee in de uitwerking van het omgevingsplan.

4 Bureau Spoorbouwmeester
Bureau Spoorbouwmeester is in 2001 op initiatief van de directies van NS en ProRail opgericht als een onafhankelijk adviserend orgaan voor ontwerp en vormgevingsopgaven binnen de spoorsector. Sinds het ontstaan van het bureau wordt aan en met het Spoorbeeld gewerkt, te vinden op www.spoorbeeld.nl. Waar mogelijk kunt u hiervan gebruik maken bij de uitwerking van de visie.

Reactie gemeente

Waar mogelijk zal de gemeente hiervan gebruik maken.

5 Contact
ProRail wenst u veel succes met de vaststelling van uw visie en de uitwerking daarvan in concrete plannen. Graag denkt ProRail vroegtijdig mee over plannen in de nabijheid van het spoor. U kunt hiervoor contact opnemen met de heer Kruik, regiodirecteur Zuid.

Tot slot deelt ProRail een 'Uitwerking omgevingseffecten' voor programma's, omgevingsplan en omgevingsvergunning die ingaat op de volgende thema's: externe veiligheid, geluid, trillingen, overwegen, waterpeil/stabiliteit, spoorwegdoeleinden, windbeleving en windhinderrisico's, schaduwwerking op zonnepanelen en zonneparken/reflectie in relatie tot hoofdspoorweginfrastructuur.

Reactie gemeente

De reactie van ProRail leidt niet tot aanpassingen in de ontwerp-omgevingsvisie. Het standpunt van de gemeente is bij elke opmerking van ProRail afzonderlijk toegelicht. De aangestipte aspecten worden meegenomen in bij de uitwerking in het omgevingsplan, programma en omgevingsvergunning.

13. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade

Allereerst wil ik u complimenteren met de uitgebreide rapportage.

Bij deze willen wij, reageren op de door U gepresenteerde omgevingsvisie 2025/2050.

Samen met onze standsorganisatie de LLTB hebben wij een algemene zienswijze op het door U gepresenteerde opgesteld welke wij als bijlage toevoegen.

Verder zijn er een aantal zaken die ons in het bijzonder opvielen.

Dat er door de schrijvers van het stuk weinig onderzoek en communicatie met ons is gedaan. Naar wat voor soort bedrijf wij zijn en hoe wij al bezig zijn met de transitie om meer natuurinclusief te worden.

Reactie gemeente

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie heeft de gemeente twee agrarische bedrijven in mei 2023 afzonderlijk bezocht. Er is overleg gevoerd met de agrariërs, waar ze nu mee te maken hebben, hoe zij hun toekomst zien en welke bijdrage zij kunnen leveren aan het landschappelijk raamwerk (buitengebied) in Kerkrade. Het klopt dat de reclamant heeft aangegeven dat het bedrijf al langer bezig is met de transitie naar een meer duurzame vorm van landbouw en dat hier vanuit agrarische bedrijfsvoering veel bij komt kijken. Voorbeelden hiervan zijn het al langer toepassen van niet kerende grondbewerking van akkerlanden en het toepassen van groenbemesting. Het verslag van dit overleg is ook naar de reclamant toegestuurd. Ook is met reclamant op locatie het gebied in de Anstelvallei bezocht en zijn knel- en zorgpunten besproken, waaronder de huidige waterhuishouding.
Verder zijn stakeholderbijeenkomsten gehouden op 4 juli 2023 en 12 december 2024 en is het concept ontwerp Omgevingsvisie vooraf naar de ketenpartners gestuurd, waaronder naar de LLTB. In het participatieverslag van de Omgevingsvisie Kerkrade zijn belangrijkste punten die zijn ingebracht aangegeven.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Bij veel zaken gaat men uit van aannames zonder gedegen onderzoek. Wij hebben hier ook al op bestuurlijk en ambtelijk niveau gesprekken gevoerd om te kijken wat wij gezamenlijk kunnen oppakken. Men wil natuur, het behoud hiervan vergt ook onderhoud, hoe en wie is hiervoor aan de bal?

Reactie gemeente

De Omgevingsvisie met bijbehorende Omgevingseffectrapportage gaat in hoofdlijn in op de toekomstige ontwikkeling van onder meer het buitengebied, het landschappelijk raamwerk. Bescherming en versterking van de kwaliteiten van dit gebied staan voorop. Ook is in de ontwerp Omgevingsvisie op pagina 65 duidelijk aangegeven dat de gemeente de landbouwgebieden wil behouden en een belangrijk onderdeel zijn van het landschappelijk raamwerk. Bij de verdere uitwerking wil de gemeente samen met de agrarische bedrijven de mogelijkheden nagaan naar een meer duurzame en toekomstbestendige landbouwvorm die rekening houdt met de aanwezige kwaliteiten van het Kerkraadse buitengebied, waaronder natuur, water en landschap.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Ook vinden wij het jammer dat wij in het stuk meerdere keren worden weggezet als intensieve productie landbouw die het niet zo nauw nemen met bodem, landschapsbeheer en waterkwaliteit.
Verder worden heel veel thema's benoemd maar voedselzekerheid hebben we nergens terug gezien, waar ook Kerkrade haar verantwoording in moet nemen. Dadelijk hebben we alleen natuur en recreatie maar niks te eten.
Soms vragen wij ons af of wij als agrarisch ondernemer, 7e/ bijna 8e generatie in Kerkrade, nog wel gewaardeerd en gerespecteerd worden.
Door de aanleg van de N300 is de hele waterhuishouding bij Krichelberg en Vauputs sterk veranderd waardoor wij er grote wateroverlast van ondervinden waar ons inzien te weinig mee gedaan wordt.
De KRW komt er aan en wij willen U vragen hier mee aan de slag te gaan aangezien de overstorten steeds in ons weiland terecht komen.

Reactie gemeente

Het is niet de bedoeling om reclamant “weg te zetten” als een agrariër die totaal geen rekening houdt met de omgeving en het milieu. Wel geven we in de visie en in de Omgevingseffectrapportage aan dat het noodzakelijk is om landbouw in de gemeente Kerkrade om te vormen waarbij (nog beter) rekening wordt gehouden met de aanwezige kwaliteiten van het buitengebied en de verschillende functies. Zeker in een overwegend stedelijk gebied is het belangrijk om deze kwaliteiten te behouden en te versterken. Dit willen we samendoen met de grootste eigenaren en gebruikers in het landschappelijk raamwerk, waaronder de agrariërs, Stichting Limburgs Landschap en abdij Rolduc.
Voor het onderdeel wateroverlast, mede als gevolg van de aanleg van de N300 en het regelmatig inunderen van de weilanden langs de Vloedgraaf, zijn wij in overleg met waterschap Limburg en de provincie Limburg om dit knelpunt gezamenlijk aan te pakken. De gemeente neemt hierover contact op met de reclamant.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Reactie gemeente

Het standpunt van de gemeente is hierboven per reactie weergegeven, de reactie leidt tot de volgende aanpassingen:

Aanpassingen Omgevingsvisie
- Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 ‘Ondersteunen van de ecologische basis’ en pagina 67 ‘Overig buitengebied en landbouw’.

Aanpassingen OER
Aanpassing OER: “De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen.” Het woord “voorkomen” wordt, gewijzigd in “verminderd” (pagina 44).

14. Reclamant is een inwoner van de gemeente Kerkrade

Inleiding
De ontwerp-Omgevingsvisie Kerkrade zorgt potentieel voor een beperking van mogelijkheden voor de huidige bedrijfsvoering en voor de toekomstige ontwikkeling van ons landbouwbedrijf. Dit brengt een potentieel risico voor de continuïteit van onze onderneming, aangezien deze significante gevolgen heeft voor ons huidige verdienmodel.

Ontwerp-Omgevingsvisie Kerkrade 2050

Pagina 29, 34, 38 en 42 "Kaalheide bruist"
Op de tekeningen op pagina 29, 34, 38 en 42 staat opgenomen "Kaalheide bruist".

Reactie: in de ontwerp-Omgevingsvisie Kerkrade 2050 en het omgevingseffectrapport ontwerp-Omgevingsvisie gemeente Kerkrade staat niet opgenomen wat "Kaalheide bruist" betekent. Ons landbouwbedrijf ligt op Kaalheide en wij hebben vernomen dat nabij het landbouwbedrijf woningen komen. Met ons is niet nog niet de omgevingsdialoog gevoerd over de ontwikkeling. Als met "Kaalheide bruist" de woningontwikkeling op Kaalheide wordt bedoeld dan is het verzoek om met ons de omgevingsdialoog te voeren en daarnaast verzoeken wij u met klem om rekening te houden met de vergunde rechten van ons landbouwbedrijf. De omgekeerde werking!

Reactie gemeente

Met "Kaalheide bruist" wil de gemeente het voormalige stadionterrein van Roda JC op sportpark Kaalheide herontwikkelen. Hiervoor zijn in 2023 informatieavonden gehouden. Deze ontwikkeling is daarom ook opgenomen in de Omgevingsvisie. Het plan omvat een combinatie van wonen, zorg en sport. Voor het gebied wordt een stedenbouwkundig plan uitgewerkt waarbij de omgeving en belanghebbenden worden betrokken. Bij de planontwikkeling wordt rekening gehouden met de verschillende belangen, waaronder de bestaande rechten van het nabijgelegen agrarisch bedrijf van reclamant.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pagina 23/24
"Helaas merken we dat door trends als klimaatverandering en ruimtedruk vanuit de stedelijke functies het behoud van het buitengebied niet vanzelfsprekend is".

"Slechts een derde van het grondoppervlak van de gemeente is buitengebied. Daarom is er in het huidige beleid al voor gekozen om geen nieuwe rode (stedelijke) ontwikkelingen in het buitengebied toe te staan. Maar de ruimtedruk op deze gebieden blijft spelen en zal toenemen. Zeker nu de regio Parkstad en de gemeente na een periode van herstructurering weer nadrukkelijk kijkt naar groeimogelijkheden".

Reactie: als agrarisch ondernemer zijn wij de gebruiker van het buitengebied. Indien woningbouw in het buitengebied wordt mogelijk gemaakt dan is het verzoek om rekening te houden met het gebruik van de landbouwgronden zoals spuitzones.

Reactie gemeente

In de Omgevingsvisie zijn geen uitleglocaties opgenomen voor woningbouw. Er wordt eerst gezocht naar locaties binnen het stedelijk gebied. Mocht in de toekomst toch blijken dat woningbouw in het buitengebied nodig is dan wordt hiervoor een aparte planologische procedure gevolgd. Hierbij zullen de omgevingseffecten vooraf worden onderzocht en wordt rekening gehouden met de bestaande belangen en rechten, waaronder spuitzones.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pagina 44
“De verwachting is dat de komende jaren het bos- en natuurgebied in Kerkrade verder wordt uitgebreid met onder andere een levensbomenbos bij abdij Rolduc en de voormalige speeltuin aan de Nieuwenhagerweg in Eygelshoven”.

Reactie: het woord onder andere suggereert dat er ook nog op andere plekken dan op abdij Rolduc en in Eygelshoven bos- en natuurgebied wordt aangelegd. In de ontwerp-Omgevingsvisie Kerkrade 2050 én het omgevingseffectrapport ontwerp-Omgevingsvisie is een verdere uitbreiding van bos- en natuurgebied niet benoemd/uitgewerkt.

Reactie gemeente

De nu bekende potentiële locaties voor uitbreiding van bos en natuurgebieden zijn concreet benoemd in de Omgevingsvisie. Andere locaties zijn nog niet in beeld. Het omgevingsbeleid is gericht op het versterken van natuurgebieden, door bestaande natuur- en bosgebieden uit te breiden en met elkaar te verbinden. De verwachting is dat op middellange en lange termijn naar nieuwe locaties zal worden gezocht.
De reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pagina 44
“Een ecologische basis betekent ook een goed bodem- en landschapsbeheer, met een positieve bijdrage aan de waterkwaliteit. Dat vraagt een omslag bij de agrarische bedrijven naar een natuurinclusieve bedrijfsvoering, waarbij rekening wordt gehouden met omgevingskwaliteiten en de maatschappelijke ontwikkelingen. Voor intensieve productielandbouw is op termijn geen toekomst meer in Kerkrade. Kerkrade is geen landbouwgemeente. De omgeving is sterk verstedelijkt, maar vertegenwoordigt wel hoge natuur- en landschapswaarden. Behoud en versterking van deze waarden krijgen een hogere prioriteit dan het in stand houden van productielandbouw. Dit betekent niet dat agrariërs op de korte termijn volledig uit de gemeente verdwijnen. De ambitie is om samen met de agrariërs toe te werken naar een natuur-inclusieve vorm van landbouw, die integraal onderdeel uitmaakt van het landschappelijk raamwerk. De gemeente zal hier actief op sturen bij het verpachten van de eigen gronden”.

Reactie: wij hebben de gronden van de gemeente Kerkrade in reguliere pacht en daarop is onze bedrijfsvoering aangepast en zijn investeringen gedaan. Het opleggen en verbieden van bepaalde teelten op percelen is onwenselijk en niet reëel. Dit heeft significante gevolgen voor ons verdienmodel. Gewassen hebben verzorging nodig om tot wasdom en oogst te kunnen komen. Hierbij horen gewasbescherming en bemesting die worden uitgevoerd binnen de wet- en regelgeving die hiervoor is. Daarnaast is primair de rijksoverheid aan zet om regels te stellen aan het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen.

In de ontwerp-Omgevingsvisie Kerkrade 2050 én het omgevingseffectrapport ontwerp-Omgevingsvisie gemeente Kerkrade is geen rekening gehouden met de regulier verpachte grond. Het verzoek is om in de vast te stellen omgevingsvisie rekening te houden met de regulier verpachte gronden en hierop de haalbaarheid van uw visie te toetsen.

Een goed bodembeheer is van groot belang om te zorgen dat de producten die geteeld worden van goede kwaliteit en kwantiteit zijn. Met andere woorden dit hoort al bij de hedendaagse bedrijfsvoering. Landschapsbeheer is een integraal onderdeel van een agrarisch bedrijf en dit is verankerd in het GLB.

De vraag is wat de gemeente Kerkrade onder ‘intensieve productielandbouw’ verstaat? Volgens ons komt deze vorm van landbouw niet voor. Het verzoek is dan ook om de volgende zinsnede te

verwijderen: “Voor intensieve, productielandbouw is op termijn geen toekomst meer in Kerkrade.”

Reactie gemeente

De hoofdlijn in de Omgevingsvisie en Omgevingseffectrapportage is dat in de komende 25 jaar de agrarische sector in Kerkrade zal moeten transformeren naar een duurzame landbouwvorm die rekening houdt met het landschap, bodem en natuur en toekomstige opgaven (onder meer ons aanpassen aan extremer weer door klimaatverandering).
Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de bestaande rechten, onder andere met het regulier pachten van gronden door reclamant.

De term “intensief” kan inderdaad zorgen voor begripsverwarring omdat in de wet- en regelgeving (onder andere in de Omgevingswet en het Besluit activiteiten leefomgeving) deze term alleen wordt gebruikt bij veeteelt. In Kerkrade is intensieve veeteelt niet mogelijk op grond van het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. Reguliere landbouw is nu voornamelijk gericht op (maximale) productie van gewassen en vee (vlees en melk).

Deze reactie leidt tot aanpassing van de tekst in de ontwerp Omgevingsvisie op pagina 65, bij de alinea “Overig buitengebied en landbouw”. De zin “Voor intensieve, productielandbouw is op termijn geen toekomst meer in Kerkrade” wordt aangepast naar: “Kerkrade is geen grootschalige landbouwgemeente, daarom voorzien we op lange termijn geen toekomst meer voor landbouw alleen gericht op productie van gewassen en vee.”

Pag. 46

Op pagina 46 staan recreatieve fiets- en wandelroutes opgenomen.

Reactie: de tekening is zeer onduidelijk. Het is niet te zien waar fiets- en wandelroutes lopen.

Reactie gemeente

Deze kaart is illustratief en geeft in hoofdlijn de belangrijkste fiets- en wandelroutes in de gemeente Kerkrade aan, waaronder de nieuwe Parkstadroute. In het nieuwe Omgevingsplan worden deze routes gedetailleerd opgenomen en kunnen via de landelijke site “Regels op de kaart (Omgevingsloket)” worden geraadpleegd. Bij de eventuele aanleg van nieuwe routes zal vooraf met de grondeigenaren en gebruikers overleg worden gevoerd.

De reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pag. 65
“Landbouwgebieden zullen we altijd behouden als integraal onderdeel van het landschappelijke raamwerk. De manier waarop die landbouw wordt bedreven zal wel veranderen - van intensieve productielandbouw naar een meer natuurinclusieve vorm. De steile hellingen worden omgevormd tot grasland met aanleg van kleine landschapselementen. Natuur en landbouwgrond kunnen met respect voor elkaar naast elkaar bestaan. Deze variatie maakt het buitengebied interessant als groene ruimte. De grotere landbouwgebieden bevinden zich in de Anstelvallei, de Ham, het gebied ten noorden van Eygelshoven, bij Baalsbruggen en abdij Rolduc. Juist de afwisseling tussen open en gesloten natuur, de doorzichten en valleien maken de natuur van Kerkrade aantrekkelijk. Het agrarisch beheer is een belangrijke instandhouder van het landschap. Dat agrarisch beheer moet in principe natuur inclusief en beter toegankelijk voor recreatief gebruik zodat er goede routes naar buiten gemaakt kunnen worden. De gemeente wil haar gronden in het landschappelijk raamwerk strategisch inzetten (heroverweging pachtovereenkomsten en een actiever grondbeleid met aan- en/of verkoop van gronden) om een

duurzamere, een meer natuur inclusieve landbouw mogelijk te maken, gericht op landschapsversterking en verbetering van de biodiversiteit".

Reactie: de benadering om bepaalde vormen van 'intensieve productielandbouw' niet meer toe te staan, en enkel in te zetten op een natuurinclusieve vorm is niet reëel. Wij hebben de gronden van de gemeente Kerkrade in reguliere pacht. Het opleggen en verbieden van bepaalde teelten op percelen en het verbieden van mest en gewasbeschermingsmiddelen is desastreus. Natuurinclusieve landbouw moet passen bij de agrariër, zijn bedrijfsvoering en het verdienmodel.

Reactie gemeente

In de Omgevingsvisie is de ambitie opgenomen om duurzame landbouw, waaronder natuurinclusieve landbouw te stimuleren, rekening houdend met de andere functies en toekomstige opgaven in het buitengebied (landschappelijk raamwerk). Er zal zeker rekening worden gehouden met de bestaande rechten. Wel kan de gemeente vanuit het maatschappelijk belang privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instrumenten inzetten om het grondgebruik op termijn te veranderen. Een goed voorbeeld hiervan zijn de steile hellingen waarop de gemeente (op termijn) geen akkerbouw meer wil toestaan. Met de inzet van het gemeentelijke grondbeleid (het verpachten van landbouwgrond) kunnen bepalingen worden opgenomen.

De gemeente zal agrariërs stimuleren om te transformeren naar een duurzame landbouw die het beste past in de gemeente Kerkrade. De afweging en verantwoordelijkheid ligt echter bij de individuele agrarische ondernemer zelf om de bedrijfsvoering (op termijn) hierop aan te passen.
De reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Pag. 78
"Het terugdringen van bodemerosie in het landschappelijk raamwerk (buitengebied) door op de meest steile hellingen geen akkerbouw meer toe te staan. Er is sprake van een wijziging in het landgebruik, op deze plekken is grasland eventueel in combinatie met de aanleg kleine landschapselementen een betere optie. Dit kan worden bereikt door nieuwe regels in het Omgevingsplan op te nemen en bij nieuwe pachtovereenkomsten (grondbeleid)".

Reactie: wij zijn in overleg met de gemeente om toegangswegen naar de percelen evt. waar mogelijk op het hoogste punt te leggen. Hierdoor is bewezen dat een heleboel grond die nu uitspoelt in het tractor-spoor tegengehouden wordt. Door de Rijksoverheid zijn reeds regels opgesteld voor het grondgebruik op hellingen. Zo mag een perceel met een hellingspercentage van 18% of meer uitsluitend gebruikt worden als grasland. Erosiemaatregelen schrijven verder voor dat op bouwland niet-kerende grondbewerking moet worden toegepast in combinatie met bodembedekkers. De vraag is dan ook waarom de gemeente Kerkrade in haar Omgevingsplan hiervoor regels gaat opnemen.

Reactie gemeente

Reclamant geeft een goed voorbeeld hoe met inrichtingsmaatregelen bodemerosie kan worden verminderd. Echter, rekening houdend met klimaatverandering, zullen we steeds vaker te maken krijgen met weersextremen (droogte, langdurige neerslag en zware buien). Naar de toekomst toe zal naast het nemen van inrichtingsmaatregelen ook ander grondgebruik nodig zijn.

Na beëindiging van de provinciale erosieverordening in 2014 is de huidige regelgeving op landelijk en provinciaal niveau alleen gericht op stimulering en het uitkeren van (Europese) subsidies om bodemerosie door landbouwactiviteiten te beperken. Voorbeelden hiervan zijn een samenwerkingsovereenkomst ondiep ploegen Zuid-Limburg van 4 september 2020 en de uitvoeringsregeling van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GBL) 2023.

In het onderzoekrapport WPR-1303, van januari 2024, “Evaluatie van goede landbouw- en milieucondities 5 (GLMC-5); GBL-maatregelen voor bodembewerkingsbeheer in Zuid-Limburg” in opdracht van het ministerie van LNV is het GLMC-5, onderdeel van het GBL, onderzocht op de voorwaarden, teeltmaatregelen en inrichtingsmaatregelen om bodemerosie te verminderen. Uit dit onderzoek blijkt dat de huidige regeling verbeterd kan worden en rekening moet worden gehouden met verandering in toekomstige neerslagpatronen door klimaatverandering.

De gemeente kan, rekening houdend met toename van neerslag en zwaardere buien door klimaatverandering op basis van de verhaallijn “de klimaatbestendige stad”, hierop aanvullend beleid opstellen. In dit geval door een klimaatbestendiger grondgebruik in relatie tot de aanwezige hoogteverschillen te stimuleren. Dit betekent concreet dat de gemeente voor de steile hellingen (op termijn) geen akkerbouw meer wil toestaan om bodemerosie te voorkomen.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Omgevingseffectrapport ontwerp-Omgevingsvisie gemeente Kerkrade

Pag. 28
“Het versterken van de ecologische basis vereist ook goed bodem- en landschapsbeheer, waarbij de lokale agrarische bedrijven overstappen op een meer natuurinclusieve bedrijfsvoering. Intensieve productielandbouw met gebruik van mest en gewasbeschermingsmiddelen heeft geen toekomst meer in Kerkrade”.

Reactie: de vraag is wat de gemeente Kerkrade onder ‘intensieve productielandbouw’ verstaat? Het opleggen en verbieden van bepaalde teelten op percelen en het verbieden van mest en gewasbeschermingsmiddelen is desastreus. Gewassen hebben mest en gewasbeschermingsmiddelen nodig om te kunnen uitgroeien tot een volwaardig en oogstbaar gewas. Het verzoek is dan ook om de volgende zinsnede te verwijderen: “Intensieve productielandbouw met gebruik van mest en gewasbeschermingsmiddelen heeft geen toekomst meer in Kerkrade”.

Reactie gemeente

Het gemeentelijk beleid is gericht op extensivering van de landbouwgronden. In dit geval het minder intensief gebruiken van land en hulpbronnen. Reguliere landbouw enkel gericht op productie zal vanuit de gemeente niet worden gestimuleerd omdat in het landschappelijk raamwerk (buitengebied) ook rekening moet worden gehouden met andere functies en toekomstige opgaven. Bemesting en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal op termijn moeten afnemen om de bodem en (grond)waterkwaliteit te verbeteren ten gunste van water- en natuurbelangen. Dit blijkt ook uit de Foto voor de Leefomgeving (onderdeel waterkwaliteit) en de Omgevingseffectrapportage, die onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie Kerkrade.
Deze reactie leidt niet tot de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 38
“Binnen het beleidsveld landbouw staat de transitie naar natuurinclusieve en duurzame landbouw centraal. Het richt zich op het terugdringen van intensieve landbouwpraktijken, het verminderen van mest- en beschermingsmiddelengebruik, en het stimuleren van agrarische activiteiten die bijdragen aan ecologische en landschappelijke waarden”.

“In de Foto van de Leefomgeving is geconstateerd dat er in de huidige situatie een relatief klein landbouwareaal is dat grondgebonden is (weiland en akkerland) en vrij intensief wordt bewerkt door enkele agrarische bedrijven. Het beleidsveld landbouw scoort daarmee in de huidige situatie neutraal

(+/-). Dit landbouwareaal wordt richting de toekomst bedreigd door andere ruimteclaims (b.v. natuurontwikkeling, recreatie en wonen) en zal tegelijkertijd moeten bijdragen aan een waterrobuuste en klimaatbestendige stad. Tevens zal extremer weer door klimaatverandering de landbouw bedreigen".

Reactie: wij streven al lang naar efficiënt gebruik van bemesting en gewasbeschermingsmiddelen. Dit zijn namelijk ook enorme kosten voor de teelt. Het verbieden van mest en gewasbeschermingsmiddelen is echter desastreus voor de teelt. Gewassen hebben mest en gewasbeschermingsmiddelen nodig om te kunnen uitgroeien tot een volwaardig en oogstbaar gewas. Daarnaast is duurzaam bodembeheer, waarbij de uitputting van de bodem wordt tegengegaan, van groot belang voor het behalen van een goede oogst. De vraag is wat wordt bedoeld met 'vrij intensief'? Wij houden ons aan de regels die worden opgesteld door de Rijksoverheid op het gebied van bemesting en gewasbescherming.

Reactie gemeente

Zie voorgaande beantwoording.

Deze opmerking leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pag. 39 en pag. 40
"De voorgestelde randvoorwaarden en maatregelen hebben zowel positieve als negatieve effecten op landbouw. Het verbeteren van de bodemgezondheid en de nadruk op waterbeheer ondersteunen de transitie naar duurzamere landbouwpraktijken, zoals natuurinclusieve landbouw. Ook het voeren van strategisch grondbeleid door de gemeente zal bijdragen aan de transitie naar een natuurinclusieve landbouw. Tegelijkertijd zijn er ook randvoorwaarden en maatregelen opgenomen die ten kosten kunnen gaan van landbouwgrond, zoals het toevoegen van recreatieve routes door het buitengebied maar ook het tegengaan van bodemerosie door op de meest steile hellingen geen akkerbouw meer toe te staan. Ook zijn er externe factoren waar de gemeente geen (directe) invloed op kan uitoefenen, bijvoorbeeld het frequenter voorkomen van extreem weer en daarmee gepaard gaande droogte en wateroverlast. Hoewel de gemeente maatregelen heeft opgenomen om de gevolgen hiervan te verminderen (zie paragraaf
6.2.2.3) zal dit de landbouw blijven bedreigen".

"Ook de voorwaarde om te voorzien in natuurinclusief en toegankelijk agrarisch beheer, onder meer door strategisch grondbeleid van gemeentelijke gronden draagt bij aan het behoud en aantrekkelijk maken van het landschap. Ook de concrete maatregel om bodemerosie in het buitengebied terug te dringen door op de meest steile hellingen geen akkerbouw meer toe te staan, draagt hieraan bij".

Reactie: wij hebben de gronden van de gemeente Kerkrade in reguliere pacht en daarop is onze bedrijfsvoering aangepast en zijn investeringen gedaan. Het is van belang dat er voldoende inkomen behaald kan worden om perspectief te behouden. Natuurinclusieve landbouw moet passen bij de agrariër, zijn bedrijfsvoering en het verdienmodel.

Reactie gemeente

Er bestaan verschillende omschrijvingen van de term "Natuurinclusieve landbouw". De meeste gangbare omschrijving is "een vorm van duurzame landbouw die optimaal gebruik maakt van de natuurlijke omgeving en deze integreert in de agrarische bedrijfsvoering (Erisman, 2017)". Van belang daarbij is dat de landbouw ten dienste staat voor natuur, landschap, water en bodem en niet voor de (maximale) productie van gewassen en veeteelt. De gemeente zal agrariërs stimuleren om te transformeren naar een duurzame landbouw die het beste past in de gemeente Kerkrade. De afweging en verantwoordelijkheid ligt echter bij de individuele agrarische ondernemer zelf om de bedrijfsvoering (op termijn) hierop aan te passen.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pagina 41
“In de Foto van de Leefomgeving is geconstateerd dat de biodiversiteit landelijk en Europees gezien onder druk staat. Ook geeft de gemeente aan nog geen gemeentelijk groen/natuurbeleid te hebben. Het beleidsveld scoort daarmee in de huidige situatie neutraal (+/-). Richting de toekomst verwacht de gemeente een verslechtering, door toename van verharding en uitputting van de bodem door intensief landbouwgebruik. Ook is aangegeven dat groen- en natuurgebieden steeds meer onder druk komen te staan door klimaatverandering en verminderde budgetten voor het onderhoud van de openbare ruimte. Daarmee scoort het beleidsveld in de toekomstige autonome situatie negatief (-)”.

Reactie: dat de bodem door intensief landbouw gebruik wordt uitgeput is een foute aanname. Wij willen juist zorgen voor een gezonde bodem. Een goed bodembeheer is van groot belang om te zorgen dat de producten die geteeld worden van goede kwaliteit en kwantiteit zijn. Hier halen wij namelijk ons inkomen uit! Het uitputten van de bodem spreekt dit tegen.

Reactie gemeente

Bij reguliere productielandbouw ligt uitputting van de bodem eerder voor de hand dan bij de meer extensieve en natuurvriendelijke vormen van landbouw. Bewerking van gronden met grote landbouwmachines, het bemesten van gronden en het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen zorgt ervoor dat het bodemleven onder druk komt te staan. In de Omgevingseffectrapportage (onderdeel Foto voor de Leefomgeving) is ook aangegeven dat de (grond)waterkwaliteit in de gemeente Kerkrade sterk wordt beïnvloed door de aanwezige landbouwgronden, onder meer in het dal van de Anselderbeek (onderdeel van het stroomgebied van de Roer).

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Pagina 44
“De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen”.

Reactie: het is een misvatting dat door natuurinclusieve landbouw of beheer de uitspoeling van nutriënten tot 0 gereduceerd kan worden. De veelal aanwezige nutriënten in de bodem zullen desondanks door nalevering toch nog uitspoelen. Het moment van bemesting (timing en management) speelt een grotere rol in het al dan niet uitspoelen van nutriënten en hierover zijn door de Rijksoverheid reeds regels gesteld.

Reactie gemeente

Het klopt dat ook bij natuurinclusieve landbouw uitspoeling blijft voorkomen. De mate van uit- en afspoeling van landbouwgronden hangt namelijk ook af van de neerslagintensiteit. Bij zware buien of langdurige neerslag zal er uit- en afspoeling blijven optreden. Echter met natuurinclusieve landbouw zal de nutriëntenuitspoeling veel minder zijn ten opzichte van reguliere landbouw door minder mestgebruik. Andere methoden, zoals het verbouwen van groenbemesters en het stimuleren van een gezonde bodembiologie, vangen nutriënten actief op of houden ze (langer) vast in de bodem, waardoor ze minder uitspoelen. Dit draagt bij aan een schonere waterkwaliteit en een gezonder bodemleven.

Deze reactie leidt tot een aanpassing van het OER op pagina 44. “De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen.” Het woord “voorkomen” wordt, gewijzigd in “verminderd”.

Pag. 55

In de Foto van de Leefomgeving is geconstateerd dat geurhinder in de gemeente beperkt is, er zijn slechts sporadisch meldingen van geuroverlast als gevolg van (huishoudelijk) afval, mesthopen of houtstook. Er zal naar verwachting ook geen verslechtering in de toekomstige autonome situatie plaatsvinden, omdat de agrarische sector niet zal groeien.

Reactie: De aanname dat de agrarische sector niet zal groeien wekt de indruk dat er voor de aanwezige agrariërs geen ontwikkelmogelijkheden meer zijn. Het is van essentieel belang dat wij bestaansrecht en ontwikkelruimte behouden.

Reactie gemeente

In de Omgevingseffectrapportage is de huidige en toekomstige situatie van onder meer landbouw beschreven. Het areaal aan landbouwgrond is beperkt en de bestaande landbouwbedrijven in Kerkrade hebben ook eigen grond en pachtgrond buiten de gemeente. Rekening houdend met allerlei ontwikkelingen, bescherming van natuur en landschapsbelangen en de aanwezigheid in het stedelijk gebied is de verwachting dat de ontwikkelruimte naar de toekomst beperkt zal blijven.
Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingseffectrapportage.

Conclusie
Ik verzoek u dringend om bovenstaande punten mee te nemen bij de vaststelling van de definitieve Omgevingsvisie Kerkrade 2050 tevens is het verzoek om met ons voor vaststelling van de Omgevingsvisie Kerkrade 2050 de omgevingsdialoog aan te gaan.

Reactie gemeente

Voorgaande deelreacties zijn beantwoord en leiden op enkele onderdelen tot aanpassing van de tekst in de Omgevingsvisie en in de Omgevingseffectrapportage.

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie heeft de gemeente twee agrarische bedrijven in mei 2023 afzonderlijk bezocht. Er is overleg gevoerd met de agrariërs, waar ze nu mee te maken hebben, hoe zij hun toekomst zien en welke bijdrage zij kunnen leveren aan het landschappelijk raamwerk (buitengebied) in Kerkrade. Het verslag van dit overleg is ook naar reclamant gestuurd.
Verder zijn stakeholderbijeenkomsten gehouden op 4 juli 2023 en 12 december 2024 en is het concept ontwerp Omgevingsvisie vooraf naar de ketenpartners gestuurd, waaronder naar de LLTB. In het participatieverslag van de Omgevingsvisie Kerkrade zijn belangrijkste punten die zijn ingebracht aangegeven. Er is een intensief participatietraject gevolgd voor het opstellen van de Omgevingsvisie waarmee de omgevingsdialoog al heeft plaatsgevonden. De ontvangen zienswijzen, waaronder van reclamant, worden behandeld in de zienwijzennota dat onderdeel zal uitmaken van de besluitvorming voor de vaststelling van de Omgevingsvisie.

Deze reactie leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

Reactie gemeente

Het standpunt van de gemeente is hierboven per reactie weergegeven, de reactie leidt tot de volgende aanpassingen:

Aanpassingen Omgevingsvisie

- Op basis van de zienswijzen van de LLTB en agrarische bedrijven zijn de teksten m.b.t. landbouw herschreven op pagina 44 ‘Ondersteunen van de ecologische basis’ en pagina 67 ‘Overig buitengebied en landbouw’.

Aanpassingen OER
Aanpassing OER: “De maatregel om in te zetten op natuurinclusief agrarisch beheer heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit omdat daarmee voorkomen wordt dat nutriënten en middelen vanuit de landbouwgronden in het (grond)water terecht komen.” Het woord “voorkomen” wordt, gewijzigd in “verminderd” (pagina 44).

15. Commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie mer heeft op verzoek van de gemeente Kerkrade een onafhankelijk advies uitgebracht over de ontwerp-omgevingseffectrapportage (OER) van de gemeente Kerkrade. De Commissie waardeert de brede aanpak van de gemeente. Zo zijn naast ambities op gebied van wonen en werken ook ambities uitgewerkt voor klimaat, groen en sociaal-economische aspecten. De gemeente heeft veel relevante kennis en deskundigheid in huis over de fysieke leefomgeving. Die kennis is goed benut in het OER. Ook heeft de gemeente een zorgvuldig participatietraject doorlopen dat is gebruikt bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie. Voor het volledige advies wordt verwezen naar de website van de commissie: https://www.commissiemer.nl/adviezen/3937

Hieronder volgt het advies in hoofdlijnen en de reactie van de gemeente daarop:

Wat is het advies van de commissie?
De Commissie constateert dat de ruimtelijke, sociale en economische opgaven van de gemeente groot zijn. Met de omgevingsvisie en het bijbehorende OER worden de eerste stappen gezet om deze opgaven aan te pakken. De Commissie complimenteert de gemeente met het doorlopen participatietraject, dat vertrouwen geeft in het proces tot nu toe en voor het vervolg.

De Commissie waardeert dat de gemeente de eigen kennis en beschikbare informatie heeft gebruikt om in de Foto van de Leefomgeving een (veelal) kwalitatief oordeel te geven over de staat van de leefomgeving. Het OER sluit qua structuur goed aan op de Foto en op de omgevingsvisie. Thema's en randvoorwaarden zijn herkenbaar in alle drie de documenten. Ook de opbouw met verhaallijnen en randvoorwaarden en conclusies in het OER zijn over het algemeen goed te volgen.

Wel constateert de Commissie dat het OER en de Foto diepgang missen en dat analyses nog onvoldoende kwantitatief en op systeemniveau zijn uitgevoerd. Hierdoor ontbreekt nog belangrijke informatie. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over de omgevingsvisie Kerkrade. Het gaat om de volgende punten:

- Voer een aantal verdiepende of verbredende analyses uit. Verschillende onderzoeken zijn in het OER op een andere manier en minder gedetailleerd (kwalitatief in plaats van kwantitatief) uitgevoerd dan in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) was aangegeven. Deze wijzigingen zijn in het OER niet toegelicht. Voor een aantal aspecten is een kwalitatieve analyse voldoende. Voor andere aspecten geeft dit echter onvoldoende inzicht. Het gaat bijvoorbeeld om de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden, ruimtegebruik en (gezonde/duurzame) woningvoorraad. Kwantitatieve analyses voor deze aspecten zijn nodig om in beeld te brengen hoe de ambities uit de omgevingsvisie ruimtelijk worden ingepast en met welke knelpunten de gemeente daarbij mogelijk te maken krijgt. Ook is het belangrijk om te beschouwen in welke mate de omgevingsvisie invulling geeft aan de overkoepelende thema's.

  Reactie gemeente

  De insteek vanuit de NRD was om de Foto van de Leefomgeving zoveel mogelijk kwantitatief op te stellen, om de opgaven en knelpunten in het ruimtelijk domein zo scherp en meetbaar mogelijk in kaart te brengen. Tijdens het opstellen is echter gebleken dat voor niet alle thema's kwantitatieve gegevens beschikbaar waren en dat de beschikbare tijd beperkt was. Tevens was een gedetailleerde of kwantitatieve analyse nog niet mogelijk of zinvol op het niveau van de omgevingsvisie. Voor de volgende beleidsvelden is daarom gekozen om informatie te gebruiken op basis van kwalitatieve analyse en expert judgement:
  - Landschap en ruimtelijke kwaliteit
  - Natuur en biodiversiteit
  - Wateroverlast

- Ruimtegebruik (alleen kwantitatieve analyse op hoofdlijnen/gebiedstypen)
- (gezonde/duurzame) Woningvoorraad (cijfers beschikbaar tot 2030)

Een kwantitatieve analyse voor bovenstaande thema's zal worden uitgevoerd bij concrete projecten of omgevingsplannen waar desbetreffende omgevingseffecten verder onderzocht dienen te worden.

In de NRD is aangegeven dat een Passende beoordeling op strategisch niveau wordt uitgevoerd. Het detailniveau van de Omgevingsvisie is echter zodanig, dat het uitvoeren van een Passende beoordeling op dit moment nog geen substantieel inhoudelijke bijdrage levert aan de OER en visie. Het advies is daarom om aan passende beoordeling uit te voeren bij de uitwerking in programma's en/of projecten. Deze verantwoording is opgenomen in de definitieve OER.

- Voer een analyse uit waarin meer in samenhang wordt gekeken naar het bodem- en watersysteem, natuur, landschap en klimaat. In het OER worden deze aspecten afzonderlijk, maar niet in samenhang beschouwd. Een integrale analyse op hoofdlijnen is nodig om inzicht te krijgen in deze samenhang in de huidige situatie. Richting de toekomst helpt de analyse te verkennen waar grenzen zijn aan mogelijkheden en wanneer risico's kunnen ontstaan, zoals wateroverlast. Op basis van deze inzichten kan de gemeente beoordelen in hoeverre de ambities uit de omgevingsvisie haalbaar zijn. Belangrijk daarbij is om er rekening mee te houden dat ook sociale en economische ambities beïnvloed kunnen worden door het bodem- en watersysteem, bijvoorbeeld door overstromingsrisico's en hittestress.

  Reactie gemeente

  In de verhaallijn 'Klimaatbestendige Stad' en het strategische principe 'Landschappelijk raamwerk' is in een integraal beeld geschetst waar de thema's bodem- en watersysteem, natuur, landschap en klimaat naar voren komen. In de Foto van de Leefomgeving en de OER zijn deze thema's afzonderlijk maar ook een samenhang geanalyseerd. Daarnaast heeft de gemeente voorafgaand aan het locatiebezoek van de commissie mer een lijst met vragen beantwoord waarin deze context verder geschetst is. Deze beantwoording is toegevoegd als bijlage bij de definitieve OER. Dit onderdeel van het advies leidt niet tot een aanpassing van de omgevingsvisie of OER.

- Verduidelijk de regionale context. Verduidelijk de samenhang tussen de gemeentelijke en regionale (beleids)ambities. Op regionaal niveau zijn in ieder geval de samenwerkingsverbanden Parkstad en Eurode relevant. Geef aan waar mogelijk sprake is van knelpunten of synergie. Dit is belangrijk om waar nodig bij te kunnen sturen, zodat de ambities uit de omgevingsvisie daadwerkelijk gehaald worden.

  Reactie gemeente

  De paragraaf 5.3 'Regionale samenhang' van de omgevingsvisie is uitgebreid met de opmerkingen van de commissie. In de OER wordt hiernaar verwezen.

- Gebruik de verhaallijnen om te laten zien in hoeverre ze elkaar versterken of kunnen tegenwerken. Dit is belangrijk om de keuzemogelijkheden van de gemeente en de bijbehorende effecten (op de omgeving en qua doelbereik) in beeld te brengen. Ook wordt dan duidelijk of de verhaallijnen met elkaar te verenigen zijn of kunnen conflicteren. Deze inzichten helpen om knelpunten en kansen in beeld te brengen, zodat bestuurders waar nodig onderbouwd keuzes kunnen maken of kunnen bijsturen.

Reactie gemeente

In de omgevingsvisie en de OER is een extra paragraaf toegevoegd die ingaat op de ‘confrontatie tussen de verhaallijnen’. Zie hiervoor paragraaf 3.5 van de omgevingsvisie.

- Maak een aanzet voor een monitoringsplan. Het is belangrijk om ontwikkelingen te blijven volgen (monitoren) en waar nodig bij te sturen zodat de ambities uit de omgevingsvisie daadwerkelijk worden behaald. Doe hiertoe in het OER een aanzet voor een monitoringsplan.

  Reactie gemeente

  In de omgevingsvisie en de OER wordt de monitoringsparagraaf uitgebreid en een aanzet gemaakt voor een monitoringsplan. Per verhaallijn zijn verschillende indicatoren opgesteld die de gemeente periodiek wil monitoren. Zie hiervoor paragraaf 5.6 van de omgevingsvisie.

Reactie gemeente

Het advies van de commissie mer heeft de gemeente geholpen om de OER maar ook de omgevingsvisie verder aan te scherpen. Bij de uitvoering van de omgevingsvisie in programma’s, omgevingsplan of concrete projecten dienen (waar nodig) de milieu- en omgevingseffecten vooraf onderzocht te worden en meegenomen te worden in de besluitvorming. Het advies van de commissie heeft geleid tot de volgende aanpassingen:

- Argumentatie in de OER over de keuze waarom voor sommige indicatoren uiteindelijk kwalitatief onderzoek heeft plaatsgevonden en waarom geen kwantitatief onderzoek.
- Argumentatie in de OER over de keuze waarom een ‘Passende beoordeling’ te vroeg komt in het omgevingsvisietraject.
- De regionale samenhang is uitgebreid in paragraaf 5.3 van de omgevingsvisie.
- Er is een nieuwe paragraaf opgenomen over de confrontatie tussen de verhaallijnen, namelijk paragraaf 3.5.
- Een aanzet voor een monitoringsplan is opgenomen de omgevingsvisie (paragraaf 5.6) en OER.

Voorstel ambtshalve wijzigingen

Naast ingediende zienswijzen en het advies van de commissie mer, zijn er ook nog wijzigingen doorgevoerd die voortkomen uit gewijzigde inzichten of onvolkomenheden (tekst en kaartlagen). Bij de “Omgevingsvisie Kerkrade 2050: Verrassend Kerkrade, ’t sjunste óp de welt” is een versie bijgevoegd met tekstmarkeringen waarop de wijzigingen/toevoegingen zijn terug te vinden. In het OER is dit ook gedaan, waarbij tevens bijlagen zijn bijgevoegd zoals de Foto voor de Leefomgeving en de beantwoording van vragen door de gemeente als voorbereiding voor het locatiebezoek van de commissie mer op 19 juni 2025.

In dit hoofdstuk wordt het belangrijkste voorstel van ambtshalve wijzigingen van de teksten en kaartlagen in de Omgevingsvisie benoemd. Het betreft de volgende onderdelen:

1. Aanpassing van de inhoudsopgave; het toevoegen van paragrafen;
2. Onderdelen m.b.t. gemeentelijk grondbeleid zijn toegevoegd in hoofdstuk 5.5 “Financiering van ambities en opgaven uit de Omgevingsvisie”. In dit geval een verwijzing naar de aankomende Nota Grondbeleid en de regeling voor vrijwillige financiële bijdragen onderzoeken.
3. Kleine aanpassingen van de randvoorwaarden voor initiatieven bij de verschillende gebiedstypen. Zo is bijvoorbeeld de randvoorwaarde “Inzet op het vasthouden en waar mogelijk verwerken van hemelwater op eigen terrein, zeker op de hoger gelegen plateaus. Voor een klimaatbestendige inrichting geldt de maatgevende bui 80mm in twee uur (met een beschikbaarheid/leegloop binnen 24 tot 72 uur)” voor iedere gebiedstype opgenomen. Ook zijn er kleine zaken toegevoegd bij enkele randvoorwaarden. Bijvoorbeeld bij het inzetten op meervoudig ruimtegebruik is toegevoegd dat er bij nieuwbouw ook ruimte moet zijn voor inpandige bergingen, fietsenstallingen, parkeer- en afvalvoorzieningen.
4. Aanpassingen van de kaartlagen mede naar aanleiding van de ontwerp Provinciale Omgevingsvisie Limburg. In dit geval de begrenzing van het stedelijk gebied en buitengebied en de ligging van natuur- en landbouwgebieden. Daarnaast zullen de teksten en kaartlagen in het pdf document van de Omgevingsvisie hetzelfde moeten zijn als de digitale versie van de Omgevingsvisie in het DSO (STOP/TPOD) en worden onderdelen aangepast, bijvoorbeeld voor Defensie. Het is daarbij van belang dat elke ‘kop’ in hoofdstuk 4 ook annoteerbaar in het DSO, dit betekent dat aan elke ‘kop’ en werkingsgebied kan worden gekoppeld.
   Verder zijn de centrumgebieden aangepast. Zo is de Rodaboulevard met Sport en Leisure nu onderdeel van de kaartlagen centrumgebieden in plaats van werkgebieden. De begrenzing van diverse centra zijn aangepast die beter overeenkomt met de werkelijkheid (voorzieningenniveau, niet alleen retail) en waarbij rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe supermarkt nabij het buurtcentrum van de Zonstraat (Rolduckerveld). Tot slot was er nog sprake van enkele ‘lege snippers’ die zijn aangesloten op de aangrenzende gebiedstypen.
5. In de tekst van de Omgevingsvisie zijn archeologie, immaterieel erfgoed en archeoroute Limburg (met diverse vindplaatsen en het Romeins villalandschap in de gemeente Kerkrade) toegevoegd.
6. Naar aanleiding van de opmerking van de behandeling van de ontwerpvisie in de commissie GEZ op 14 mei 2025 zijn de voorkeursvolgorden van waterbeheer voor waterkwaliteit en -kwantiteit expliciet benoemd en toegevoegd in de tekst. In dit geval voor waterkwaliteit: schoonhouden, scheiden, zuiveren. Voor waterkwantiteit: hergebruik water, vasthouden (infiltratie), bergen en afvoeren.
7. In de tekst van de omgevingsvisie zijn zoveel mogelijk taalfouten, grammaticale onjuistheden en zinsconstructies verbeterd.
8. In de tabel in paragraaf ‘*5.4 Uitvoeringsagenda 2025-2030*’ wordt verwezen naar de inzet van instrumenten ter verbetering van de leefbaarheid, waaronder de Rotterdamwet en de gemeentelijke huisvestingsverordening.